Poštnina plačana v gotovi

Posamezna štev. Din 1.—

Leto XXI. V Ljubljani, dne 7. julija 1938. Št. 27.

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine v Ljubljani — Knaflijeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knaflijeva ulica štev. 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

V zgodovini Sokolstva najmogočnejše slovesnosti

Stotisoči na X. vsesokolskem zletu v Pragi

Praški sokolski dnevi, ki so se začeli pred tedni, so dosegli v nedeljo svoj višek. O nastopih sokolske dece in naraščaja smo že poročali, zadnje dni pa je nastopalo članstvo. Iz Jugoslavije je prispelo na X. vsesokolski zlet nad 7000 pripadnikov sokolstva, ki jih je prav tako kakor pred dnevi naš naraščaj sprejela sokolska Praga z viharnimi počastitvami. Zleta so se udeležili tudi bolgarski Junaki.

Prvi dan članskega izleta je bil v petek, ko so prihajali posebni vlaki s Sokoli. Njih dovoz je trajal vso noč do sobote popoldne.

Naše Sokole je prijeljalo devet posebnih vlakov v Prago,

med tem ko je iz raznih krajev Češkoslovaške prišlo okoli 150 vlakov z okroglo 100.000 sokolskimi pripadniki, tako da so bile praške ulice vse preplavljene s Sokoli in Sokolicami.

V nedeljo so bili potem

nastopi članstva na praškem stadionu, ki jih je gledalo nad 300.000 ljudi.

Prvi so nastopili češkoslovaški Sokoli in izvajali simbolične vaje, ki prikazujejo obrambno pripravljenost Sokolstva v borbi za svobodo in demokracijo. Sledil je nastop 17 tisoč češkoslovaških Sokolic. Pogled na to velikansko množico v živopisnih krojih je bil očarljiv. Burja navdušenja je zajela stadion, ko so se pojavili na telovadišču jugoslovenski Sokoli in Sokolice. Nastopilo jih je 2500. Izvajali so zletne vaje in zadivili občinstvo z vzorno izvedenim nastopom. Neprestano so se glasile po velikanskem stadionu počastitve Jugoslaviji, kralju Petru II. in jugoslovenskemu Sokolstvu. Višek je doseglo navdušenje, ko so

naši Sokoli izročili češkoslovaškemu sokolstvu v znak neomajne zvestobe kip kralja Aleksandra Zedinitelja.

Prvi podstarešina brat Gangl je izročil z nagovorom, v katerem je naglašal neporušno povezanost naših in češkoslovaških Sokolov, kip starosti Češkoslovaške sokolske zveze br. Bukovskemu. Ko sta se v znak bratstva Gangl in Bukovsky objela, je zajel gledalce nov vihar navdušenja.

Nastop je gledalo tudi

nad 350 poročevalcev svetovnega tiska.

Prisotni so bili dalje zastopniki tujih držav. Našo vlado je zastopal minister za telesno vzgojo dr. Miletić. Svoja zastopstva so imela na stadionu Anglija, Francija, Belgija, Bolgarija, Švica, Finska, Grčija, Turčija in druge države. Pri tem naj omenimo, da so tega dne nastopili na stadionu tudi francoski, belgijski, finski, švicarski in drugi telovadci.

Drugi javni nastop Sokolov in Sokolic

je bil na stadionu pred 200.000 gledalci v ponedeljek popoldne, ko je proste vaje izvajalo 30.000 češkoslovaških Sokolov in 17.000 češkoslovaških Sokolic. Kot gostje so ta dan nastopili tudi ameriški Sokoli in francoske telovadke.

Pri tretjem nastopu v torek je sodelovalo 60.000 telovadcev in telovadk

pred 140.000 gledalci. Gledal je nastop tudi predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš.

V ponedeljek je prispela v Prago še

jugoslovenska vojska hkratu z rumunsko

Pot oddelkov obeh vojsk s postaje v mesto je bila zmagoslaven pohod, ki je po sijaju, navdušenju in številu zbranih množic še prekosil sprejem jugoslovenskega naraščaja in članstva.

Na zadnji dan zletnih dni v sredo je bil

manifestacijski sprevod v katerem je bilo 120.000 Sokolov in Sokolic.

Ni nam treba naglašati, da je bil ta sprevod tako sijajen, da si ga ne more predstavljati nihče, kdor ga ni videl, saj je bilo v špalirju in na ulicah 600.000 ljudi. Na zadnji dan je ob največjem navdušenju nastopila tudi vojska Male antante, kar je bila zadnja točka zletnega programa.

Pretekli teden so bili v okviru zleta telovadne tekme za svetovno prvenstvo.

Naši Sokoli so na tretjem, Sokolice pa na drugem mestu

Prvenstvo so si priborili Čehoslovaki. Po točkah se razvrste: **moški:** 1. Češkoslovaška, II. Švica, III. Jugoslavija, IV. Francija; **ženske:** I. Češkoslovaška, II. Jugoslavija, III. Poljska, IV. Bolgarija.

Praški zletni dnevi, o katerih poteku objavljamo pač le odlomke, so zlasti navdušili tudi tujce, tako Angleže, Francoze in druge, ki so polni hvale o organizaciji in nastopih sokolskih vojsk. Nedvomno je, da je bil X. vsesokolski zlet v Pragi najsijajnejša manifestacija v zgodovini Sokolstva, ki je pokazalo svojo nezlomljivo silo in hkratu naglasila moč Slovanstva. Stotisoči, ki so se udeležili teh slovesnosti, bodo oplojeni in utrjeni v sokolskih idejah širili in utrjevali sokolsko misel dalje.

Kruto izkoriščanje sezonskega delavstva

Siromašna je naša slovenska zemlja in ne more preživljati vseh svojih ljudi. Zato jih mnogo mora po svetu s trebuhom za kruhom. Morda bi lahko preživljala svoje ljudi, če bi bilo med nami kaj takšnih kmetijskih strokovnjakov, kakršne ima Amerika, Rusija, Češkoslovaška in nekatere druge države. Preosnova kmetijskega gospodarstva se ne da izvršiti brez izkušenih mož, ki morajo za svoje delo imeti tudi korenito znanstveno podlago.

Pri zdajšnjem stanju kmetijstva pa mora mnogo rojakov po svetu. Prekmurje in Slovenske gorice pošljejo vsako leto mnogo mladine na sezonsko delo v Nemčijo, Francijo in tudi v našo Vojvodino. Grenek je kruh v tujini vendar pa je v Nemčiji in Franciji za naše sezonsko delavstvo neki red, medtem ko vojvodinska veleposestva naše rojake grdo izkoriščajo.

Ce še nimate prvih dveh knjig založbe Ceste, tedaj jih naročite skupaj s to tretjo knjigo. Doslej sta izšli v založbi Ceste naslednji dve knjigi:

Ravljen: Zgodbe brez groze;
Klabund: Pjotr — Rasputin.

Založba »Cesta« je sredi maja izdala svojo tretjo knjigo, najnovejše delo

Davorina Ravljena:

ČRNA VOJNA

Vsi, ki so knjigo že prečitali, vam bodo potrdili, da je ne moreš prej odložiti, preden je ne prečitaš do kraja. Včasih pa ti zastane dih in v spominu ti trajno ostanejo žalostne podobe iz svetovne morije.

Med nami je še mnogo bivših trpinov iz svetovne vojne, ki radi obnavljajo spomine na ono strašno dobo, zlasti na

krvave judenburške dogodke

ko je bilo po prekem sodu ustreljenih šest slovenskih vojakov. Ravljenova knjiga na učinkovit način opisuje prav te dogodke. Knjiga, ki je izšla ob 20-letnici te tragedije, je v naši javnosti vzbudila največjo pozornost. Prečitati bi jo moral prav vsak Slovenec, zlasti pa segajo po njej oni, ki so bili priča judenburškega upora. Knjiga obsega 120 strani in stane v platno vezana 15 din, broširana pa 10 din (s poštnino 1 din več). — Naročilo naslovite po dopisnici na naslov: Založba Cesta, Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5. Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje položnico.

Prav te dni se je morala pred potekom pogodbenega roka vrniti domov večja množica sezonskih delavcev iz Slovenskih goric. Kakor pišejo od Sv. Ane v Slovenskih goricah, so morali ubogi delavci zapustiti svoje delo zaradi nevzdržnih razmer. Hrana je zelo slaba, delo pa naporno. Na mnogih veleposestvih ni bilo dovolj časa za počitek, tako da je prenaporno delo zahtevalo več smrtnih žrtev. Pa tudi stanovanjske razmere so obupne. Naš slovenjegoriški človek je navajen slabe hrane in napornega dela, in če se zdaj pritožuje, da je bilo njegovo delo v Vojvodini prenaporno in hrana preslaba, so morale biti razmere nedvomno žalostne.

Dolžnost naših oblastev je, da nekoliko preiščejo te razmere in store, kar je potrebno. Tudi mi moramo počasi zajadrati v vrste prosvetljenih držav in trebiti izkoriščanje in korupcijo, kjerkoli se pojavljata.

Načrti za osušitev, namakanje in elektrifikacijo Krškega polja

Gospod P. V. nam je poslal članek, v katerem razvija svoj načrt, kako bi se osušil tisti del Krškega polja, ki stalno trpi zaradi popolav, kako bi se dali namakati suši izpostavljeni kraji Krškega polja in kako naj bi se elektrificiralo Krško polje hkratu z okolico. Ne da se spuščati v presojanje, koliko je ta načrt izvedljiv, objavljamo članek v celoti:

Krško polje se razteza med Gorjanci na južni strani in zasavskim hribovjem na severni strani. Na vzhodu se začne pri Brežicah in na zapadu se konča pri Št. Jerneju. Dolžina te ravnine je okoli 25 km, širina pa okoli 10 km. Celotna površina doseza tedaj približno 250 kvadratnih kilometrov.

Ozemlje ob reki Krki je rodovitno, a poplavam izpostavljeno. Severnozapadna stran je po večini močvirna in zarasla s hrastovim gozdom, zvanim Krakovo. Severnovzhodni del je pa peščen in manj rodoviten. Na ta del polja imajo zlasti dolgotrajne suše uničujoč vpliv. Povprečno vzeto le kakšna petina Krškega polja ni izpostavljena poplavam in suši. V ugodnih letih je rast ob Krki bujna in pridelajo kmetovalci vsega v obilici. Ob mokrotnih letih je rast krepka na prodnem svetu, ki ob suši mnogokrat ne povrne niti semena, medtem ko mokrotna leta nasprotno navadno pokončajo vse pridelke na ozemlju, koder se voda zadržuje dalje časa. Prodnata zemlja se razteza vzhodno od vasi Velikega Podloga do vasi Drnova in gre mimo Bregov, Mrtvic, Viher vse do Skopic v širini kakšnih 3 km in dolžini okoli 10 km. Ako si tako ustvarimo površen pregled vse krške ravnine, vidimo, da pride vsako leto le neznaten del te obsežne zemlje do veljave in da bi smotrna in temeljita regulacija glede odvajanja vode tam, kjer je je preveč, in napeljava tja, kjer je manjka, prinesla vsako leto milijone dohodkov.

O tej regulaciji se med narodom mnogo razpravlja, vendar do danes še ni prišlo do večjih regulacij v tem pogledu. Svet ima namreč zlasti ob območju Krke tako neznaten padec, da bi bila uspešna regulacija v tej smeri težavna, zlasti ker ob daljšem deževju reka Sava podpre Krko tako, da se ta odpor čuti nad 25 km daleč nazaj; dobra regulacija bi imeli velik pomen le zato, ker bi potem, ko Sava pade — kar se navadno zgodi že v nekaj dneh — voda hitro odtekla z njiv in travnikov in bi tako uničujoč vpliv dosedanje dolgotrajne močvirine izostal.

Regulacija Krškega polja v območju Krke bi se tedaj najpreprosteje tako uredila, da bi se glavna, močno vijugasta struga Krke zravnala in poglobila, vzdolž struge bi se pa napravili potrebni vodni jarki, po katerih bi se voda hitro zbirala in odtekala po ravni glavni strugi naprej v Savo. S tem bi se dolgotrajne poplave domala odpravile, vsekakor pa omejile na zelo kratek čas, tako da bi polja in travniki pri tem nič ne trpeli. S tem bi izostal vsakoletni strah prebivalcev ob Krki, katerim z redkimi presledki skoro redno pobere in uniči ali ozimino ali pomladne posevke. Neredki so tudi primeri, da gre celotno delo s semenom vred v nič in so zaradi tega prebivalci stalno v prehranjevalni stiski zase in za živino.

Za namakanje suši izpostavljenega dela Krškega polja imam pa dva načrta. Prvi je, da se napravi prekop vzdolž vse doline tako, da bi se po tem prekopu ob suši voda dovajala iz glavne struge Krke v prodnat svet. Ta prekop bi moral biti napravljen tako, da bi zajemal in zadrževal tudi vodne množine, ki bi se ob deževju valile s hribov, stoječih na severni strani Krškega polja, in ki tudi znatno pomagajo k tako občutnim poplavam. Nameščene bi morale biti na več krajih zatvornice, s pomočjo katerih bi se zemlja ob suši napajala z dvigom vode, s čimer bi se plodnost zemlje v tem delu tudi ob suši držala na višku. Z zatvornicami bi se morala opremiti tudi glavna struga Krke, tako da bi se na ta način zemlja v njeni okolici, ki ob dolgotrajni suši, močno trpi, držala vlažna. Na ta način bi bila vlaga enakomerno razdeljena preko vseh njiv in travnikov Krškega polja, s čimer bi se kmetijsko pridelovanje najmanj podvojilo.

Drugi način namakanja tega suši podvrženega dela krške ravnine pa bi bil tale: Pri Radečah bi se reka Sava zajezila do dopustne višine. Po mojih preudarkih bi se dosegla lahko višina nad 13 m. Tu bi se zgradila velika električna centrala, s katero bi se lahko zvezalo vse dosedanje električno omrež je Kranjskih deželnih elektrarn. Elektrificirala bi se lahko tudi vsa železniška proga do Ljubljane, Maribora in Zagreba. Ker je tu vsa gradbena tvarina na mestu, cementarno na Zidanem mostu bi bilo pa treba le spraviti v pogon, bi se ta načrt lahko izvedel za polovico ceneje kakor kjerkoli drugje.

Od te centrale dalje bi se napravil vzdolž savskega obrežja pokrit vodni kanal, ki bi obenem tvoril obrežno obrambo. Obseg tega kanala bi se moral preračunati glede na padec in brzino vode. Nekje pri Radni bi ta kanal zavil v hrib in bi potem šel skozi hrib vse do bližine Rake. Tu bi se dobil spet znaten padec, katerega bi porabili za napravo manjše električne centrale, ki bi zadostovala za elektrifikacijo vsega Krškega polja. Odtod dalje bi bil odprt kanal, ki bi bil napravljen tako, da bi ob deževju zajemal vso vodo, ki prihaja s hribov od Rake do Velike vasi, katera voda se je doslej pretakala skozi krakovski gozd proti Krki in poplavljala, odnosno pomagala poplavljati vse že popisano poplavam izpostavljeno ozemlje. Ta kanal bi šel kakor prvoomenjeni po prodnem svetu in bi bil opremljen z napravami za napajanje Krškega polja ob suši.

Z napravo jeza in elektrarne pri Radečah bi se vodna gladina Save in Savinje močno dvignila in bi tako nastalo pri Zidanem mostu jezero, Sava in Savinja bi pa ne mogli več poglabljati svojih strug tako kakor doslej. Vodna sila bi se pa čisto izkoristila in bi bil gmotni učinek neprecenljiv. Za splavarje bi se pa morale priskrbeti primerne naprave,

ZLATA ZANKA

JAMES OLIVER CURWOOD

11

ROMAN

Če je tako, je mogoča samo ena rešitev, in sicer nagel beg iz koče. Toda med vrati koče in prostostjo gozda je Bramovih sedem volkov!

Filip se ni mogel ubraniti občutka jeznega zaničevanja, ko je vzel iz torbe Celijin revolver in ga tehtal na roki. Štiri naboji so mu ostali. Škoda, da ne more z njimi ničesar opraviti. Za volčje kožuhe bi pomenili toliko, kakor če bi jih štirikrat zbodel s šivanko. In kaj lahko opravi s krepelcem proti volkovom? Z dvema ali tremi bi še začel borbo, toda s sedmimi...

Filip je preklel Brama. Toda čudno, prav v tistem trenutku se je že tudi porodila v njem želja, da volčji človek ne bi bil postal žrtev Eskimov. Ali ni bilo morda tako, da so ga eskimski vohuni opazili, ko je šel na lov, in da so poizkusili zdaj izrabiti to priložnost? Njihov napad je kazal na to, da so si vso reč zamislili zelo preprosto.

Pogled skozi okno je utrdil v Filipu vero, da je bila njegova zadnja domneva pravilna. Na nebu so se kopičili temni oblaki. Težko in nizko so prepregali vse nebo. Čez pol ure bo nastal vihar. Eskimi nedvomno vedo, da prihaja burja, ki bo zabrisala sled njihovega bega z deklico kot ujetnico Bramu in ostremu vohu njegovih volkov. Izrabiti hočejo to priložnost.

Zakaj le tako hlepe ti mali morski roparji s severa po dekletu, se je vprašal Filip. Borbam, ki jih je videl na Celijinih slikah, se ni čudil. Že nekaj časa delajo Kogmoloki kanadski policiji hude skrbi. V zadnjem letu so pomorili kakšen ducat belcev, med njimi dva ameriška raziskovalca in enega misionarja. Tri patrulje so bile od avgusta poslane h Coronationskem zalivu in v Bathurst Inlet. S prvo izmed teh, ki jo je vodil Šved Olaf Anderson, bi bil skoro šel tudi Filip. Prav tedaj, ko je Filip odhajal v puščavno ravan, je prispela v Fort Churchill vest, da je Olaf s svojimi petimi možmi postal žrtev Eskimov. Tako ni bilo težavno razumeti, zakaj so bili Eskimi napadli očeta Celije Arnimove in njegove spremljevalce. K temu jih je gnalo le poželenje po krvi belega moža in po njegovem premoženju; in tujce so smatrali v njim neznani deželi seveda za lahke žrtve. Zagonetno in nejasno pri vsej zadevi je zasledovanje mladenke. Zaradi nje so prišli Kogmoloki iz svojih lovišč daleč na jug, česar še nikoli niso storili. In Filip je dobro poznal Eskime, zato je vedel, da je v njih žilah le malo belske strastnosti nasproti ženskam.

Zdajci pa se je Filipova pozornost obrnila na bližajoči se vihar. Videl je, kako vznemirljivo hitro se je sivi dan izpreminjal v noč. Oblaki so se valili od severa in vzhoda. Tišina, s katero je prihajala huda ura, je budila v človeku tesnobo. Filip je lahko videl vrhove ceder in smrek pri ograji še samo kot temne madeže in v zagrajenem prostoru je zdaj pa zdaj opazil švigajoče sence: volkove, ki so nemirno tavali po prostoru.

Strah je menda prignal Celijo iz njene sobe. Filip jo je opazil šele, ko je stala tesno ob njem. Nenadna pomračitev, zbujajoča strah, je bila, ki ju je v tem trenutku zbližala. Filip je poiskal njeno roko in jo je obdržal v svoji.

Zunaj je nastalo čebljanje in šepetanje — glas, ki se je zdel, kakor bi bil prihajal z drugega sveta. Šumelo je in sikalo, kakor bi bilo vse obzorje harfa, po katere strunah bi pihal veter. Glas je postajal močnejši in močnejši, dokler se ni izpremenil v stokajoče, tožeče, bolestno rjovenje.

Orkan, ki divja čez veliko severno puščavo, nima na vsem svetu sebi primere. Nikjer na svetu ne kriči in ne javka v viharju takšna mešanica glasov. Filip pozna ta orkester. Doživel je že, da se je slišalo, kakor bi bilo vpilo desettisoč majhnih otrok. Potem je zvenelo kakor vrišč armade smejočih se norcev ali kakor obupno plakanje neštevila žensk. Ta trušč lahko spravi človeka ob pamet. V dolgi zimski noči, kadar celih pet mesecev ne sije solnce, se zgodi, da izgube pamet celo ti mali, proti mrazu utrjeni Eskimi in izvrše samomor, ker ne morejo več prenašati te peklenske zmešnjave glasov.

In zdaj je besnela nad kočo takšna burja z vsem svojim vriščem, ki grozi zmešati človeku razum. Celijo je davil jok. Tako hitro se je bilo čisto stemnilo, da Filip ni videl od dekleta ničesar drugega kakor bled odsev tam, kjer je bil njen obraz. Samo njeno telo je čutil trepetati poleg sebe. Ali je res, da je prvič videl Celijo šele davi? Mar že ni mno-

s katerimi bi splave spuščali v nižjo vodo, tako da bi tudi ta del izkoriščanja vode ostal neokrnjen po Savi in Savinji.

Ta drugi načrt je naravno v zvezi z velikimi denarnimi žrtvami, bil bi pa vsestransko tako dobičkanosen, da bi se v doglednem času izplačal, v bodoče pa donašal velike dohodke, ki bi se lahko uporabljali v korist naroda in države. Elektrarna bi bila enaka falski in bi se s tem ves železniški promet lahko preuredil tako, da bi bile zveze ugodnejše. Radeče, Zidani most in vsa okolica bi postali čez noč privlačna sila za tujce, in gospodarski razmah bi se tu nenadno dvignil do viška. Tudi Krško polje bi izpremenilo svoje lice in iz suhih delov polja bi nastala plodna zemljišča, ki bi neštetim družinam olajšala težko, velikokrat s stradanjem zvezano življenje.

Želel bi, da ta v glavnih potezah orisana misel ne ostane samo na papirju, temveč da se zanjo zavzamejo na odločevalnih mestih in jo skušajo v tej ali oni obliki uresničiti v korist narodu, državi in naši banovini. Vse polno je še brezposelnih, ki bi z največjim veseljem prijeli za delo pri izvajanju teh načrtov.

Po vsem svetu izkoriščajo vodne sile na vse mogoče načine, samo pri nas smo se doslej omejevali le na manjša podjetja. V pogledu osuševanja in namakanja pa imamo samo na Ljubljanskem barju, v Mirnski dolini in nekaterih drugih krajih neznatne regulacije, ki pa vendarle v veliki meri služijo svojemu namenu.

Nacionalna mladina se zanima tudi za kočevske Slovence

Sreski organizaciji omladine Jugoslovenske nacionalne stranke za Ljubljano in okolico sta priredili v nedeljo 26. junija izlet svojih članov v Staro cerkev z namenom, da vsaj nekoliko seznanita članstvo s kočevskim vprašanjem, katerega večina izmed njih pozna le iz časopisja. Ta namen je enodnevno bivanje med Slovenci na Kočevskem doseglo. Poleg tega prvenstvenega smotra je hotela omladina s svojim izletom javno izpričati, da se ne zanima samo za strankarska vprašanja, temveč tudi za nacionalna, in da ni nikdar voljna podrejati narodnih koristi strankarskim. Prav zato, ker ni prišla med naše kočevske rojake s političnimi nameni, je zapustila med njimi najlepši vtisk.

Izleta se je udeležilo nad 50 omladincev. Večina se je odpeljala iz Ljubljane z velikim avtobusom, nekaj pa z vlakom. Po prvotni nameri bi se moral vršiti v Stari cerkvi ob 10. sprejem s pesmijo in nagovorom, kar pa je moralo izostati. Ko so udeleženci šli mimo cerkve, je bila baš maša v nemškem jeziku. Slovenska maša se opravlja, čeprav je Slovencev zelo mnogo, samo vsako drugo nedeljo v mesecu. Nalog škofijskega ordinariata, da se mora vsako nedeljo vsaj evangelij prebrati tudi v slovenskem jeziku, se ne spoštuje. Ob cesti stoji lepa stavba Kulturbunda, v kateri izvaja župnik Epich veliko propagandno delo. Na vzpetini izven vasi stoji pokopališče. Na nagrobnih spomenikih smo čitali imena Jaklitsch, Michitsch, Tomitz, Sbaschnik, Tschinkel. Kolikor je zemlje obdelane, jo obdelujejo naši siromaki, veliki kosi rodovitne zemlje pa so pokriti s travo. Kočevarju se bolj izplača krošnjarjenje. Zlasti krošnjarijo po Nemčiji, odkoder mnogi prinesejo po treh mesecih do 50.000 dinarjev domov.

Po bežnem ogledu Stare cerkve so šli omladinci v spremstvu učitelja g. Lojzeta Zupanca in g. Ferda Benčine v bližno Slovensko vas, ki je slovenska le bolj po imenu. Slovenci so tu po večini v najemniški in zakupniški odvisnosti. Na lepem sadnem vrtu gostoljubne Benčinove hiše je bilo pripravljeno kosilo, katerega so se udeležili tudi mnogi domačini. Požrtvovalnim kuharicam bodo udeleženci ostali iskreno hvaležni. Med kosilom so bile izrečene pozdravne napitnice, iz katerih sta zvenela hvaležnost in navdušenje domačinov za obisk nacionalne mladine. G. Benčina je poudarjal, da je po 20 letih bil to prvi večji obisk Stare cerkve, ki bo ostal vsem domačim v trajnem spominu. Učitelj g. Zupanc pa je v jedrnatih besedah očrtal kočevsko vprašanje. V imenu nacionalne mladine se je zahvalil za gostoljubnost predsednik sreske organizacije OJNS za Ljubljano okolico g. Andrej Jakopič ter obljubil, da bo nacionalna mladina posvečala Kočevju tudi v bodoče svojo pozornost. Tajnik banovinskega odbora OJNS g. Andrej Uršič pa je izpovedal stališče nacionalne omladine do kočevskega vprašanja.

Po kosilu se je razvila lepa zabava. Domači pevci in omladinci so zapeli mnogo pesmi in izvedli več družabnih iger. Tako je potekalo popoldne na vrtu Benčinovih, dokler ni prišel čas odhoda. Slovo je bilo prav prisrčno.

Črn curek in črne kaplje iz ožemajočega se perila pomenijo, da bo perilo lepo belo. Črn odcedek pa da le res dobro milo. Zato izkušena gospodinja pere vse svoje perilo le z odličnim terpentinovim milom Zlatorog, ki izsrka iz njega z vso prizanesljivostjo vsako umazanijo in perilo postane mehko-voljno, snežno belo in duhteče.

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

PRIJATELJSKI RAZGOVOR

Špela: »Kako dolgo se že nisva videli. V teh desetih letih si se postarala, da sem te komaj spoznala.«

Marjana: »Da, tudi jaz bi te ne bila spoznala, če ne bi imela na sebi iste obleke, kakor pred desetimi leti.« f

go časa poteklo od takrat? Ali nista v tem času njeno telo in njena duša postala del njega samega? Filip je razprostrl roke. Toplo in drgetaje in brez odpora se je naslonila na njegove prsi.

Še tesneje je pritegnil Filip Celijo k sebi in rekel: »Nič, prav nič se ti ne more zgoditi, ljubljena! Nič, prav nič...« Bile so preproste in nepomembne besede, vendar jih je spet in spet ponavljal, ko jo je stiskal k sebi tako tesno, da je njeno srce tolklo ob njegovem. »Nič se ti ne more zgoditi! Nič, prav nič!« Sklonil je glavo k njej. Njen obraz je bil obrnjen k njemu, in zdajci ga je prijetno spreletelo, ko je začutil topel, sladek dotik njenih ustnic. Poljubil jo je. Ni se branila. Čutil je v temi, kako je njen obraz zažarel. »Nič se ti ne more zgoditi! Nič, nič, nič...« je kričal Filip skoro ihteč od blaženosti.

Nenadno je buhnila burja, kakor bi bil zadel kočo orjaški kol, in vrišč je planil skozi ozračje, kakršnega Filip svoj živ dan še ni slišal. Vrišču je v divjanju viharja odgovorilo tuljenje volkov Brama Johnsona.

TRINAJSTO POGLAVJE

Ogenj

Prvi trenutek je mislil Filip, da se je vrnil volčji človek. Celija je bila pritisnila obličje tesno k njegovim prsim in je zadrževala dihanje. Oba sta čakala ponovitev oglušujočega vrišča in mislila, da bo zdaj zdaj prijela Bramova roka za kljuko zapahnjenih vrat. Bilo pa je čudno, da se je v tistem trenutku polegel vihar. Postalo je tako mirno, da sta lahko slišala bitje svojih src. Celijino srce je tolklo kakor majhno kladivo.

»Bil je samo vihar, ljubljena,« je rekel Filip in se ji nasmehnil. »Še nikdar ga nisem slišal tako rjoveti, še nikdar! Celo volkovi norijo zaradi teh glasov. Kako zelo te je prestrašil, ljubljena! No, pa je bil glas res grozen. Pojdi, prižgala bova nekaj Bramovih sveč.« Ko se je pretipaval k prostoru, kjer je bil prej videl Bramovo zalogo sveč iz medvedjega loja, ni izpustil njene roke.

Celija je vzela dve sveči. Ko ju je Filip prižigal, je rumeni plamen osvetlil njen obraz. Nasmešek, ki ga je videl na njenih ustnicah, in mili blesk njenih oči bi ga bila skoro zmotila, da bi jo bil spet objel kljub gorečim svečam v njenih rokah. Vendar se ni upal tega storiti.

Celija je postavila obe sveči na mizo, a Filip je prižgal še nove, dokler ni plapolajoči sij pol ducata sveč razsvetljeval prostora. Bila je velika potrata, toda Filip je moral biti v tem trenutku potraten, da je dal duška svojemu veselju. Bila je razburljiva misel, da je vedela za njegovo ljubezen. Zdaj ji je lahko gledal naravnost v oči vesel in brez sramu. Tudi Celija ni bila ne huda in ne žalostna. Njene oči in njeno smehljanje, ki se je igralo okoli njenih ust, in njena čudovita zaupljivost so mu povedali vse to. Tudi zdaj se je premagal in je ni poljubil ne na usta in ne na oči, kar bi bil tako goreče rad storil. Vzel je samo njeno debelo kito, ki ji je preko ram visela na prsi, previdno v obe svoji roki in pritisnil ustnice vanjo. »Ljubim te!« je rekel tiho. »Ljubim te!«

Filip je stal s sklonjeno glavo pred njo, kakor bi bil prejemal iz dotika z njenimi svilenimi lasmi čudovit blagoslov. Ko ji je spet pogledal v obraz, je videl, da je bil globoko zardel. S plašno kretnjo je pokazala sveče in okno.

»Ni nevarnost«, jo je pomiril. »V tem viharju se sulica ne da vreči. Poslušaj!«

Bili so volkovi. V naslednjem trenutku se je že spet potopilo njih tuljenje v ponovnem divjanju viharja, ki je grozil odtrgati kočo od tal in ki je grmeč rjovel v divji orgiji tisočih človeških glasov. Filip je mogel opazovati, kako je učinkoval na Celijo ta peklenski hrup. Spet se je spomnil svojega žepnega atlanta in ga odprl pri zemljevidu Kanade.

»Pokazal ti bom, kako je ta reč z viharjem v tej deželi,« je rekel in potegnil Celijo k mizi, na kateri je razgrnil zemljevid. »Glej, tu je koča.« Napravil je s svinčnikom majhen krog na zemljevidu. Na štirih stenah Bramove trdnjave ji je razložil nebesne smeri in ji dopovedal, kaj je mislil. »In to je velika arktična puščava,« je nadaljeval in jo pokazal s svinčnikovo konico na zemljevidu. »Tu gori, vidiš, je Arktično morje in dalje proti severu sta Roes Welcome in Hudsonski zaliv. Odtod prihaja vihar in drvi čez puščavo, kjer se mu pet sto milj daleč ne upirata ne drevo ne skala...«

Filip ni vzdignil pogleda z zemljevida, ko ji je vse to razlagal, sicer bi bil opazil, da je Celija trepetala od napetosti in razburjenja, čemur ni moglo biti vzrok njegovo pripovedovanje, katerega je v najboljšem primeru le prav malo razumela.

Zapičila je pogled v mali, s svinčnikom zarisani krog. To je bila koča! S pomočjo zemljevida je zdaj izvedela, kje je, in najbrže tudi to, kako je mogla priti sem. Prav to s svinčnikom zarisano točko je vezala z modrim prostorom morja na severu črta, ki jo

Bramor uničuje solato, turščico in kapusnice

Z Gorenjskega poročajo, da so se tamkaj marsikje v večjih množinah pojavili bramorji. Prav tako jih je ponekod v ljubljanski okolici zmerom dovolj. Posebno se pritožujejo v radovljiškem srezu. V vasi Mošnje so uničili baje 80 odstotkov turščice. Kdor pozna požrešnost bramorjev, se temu ne bo čudil. Nekateri prirodoslovci pravijo, da živi bramor v peščeni zemlji, kar pa ni čisto verjetno. Zaradi grde oblike, ki jo ima bramor, trdi preprosto ljudstvo, da je strupen. Edino, kar pri bramorju ni grdo, je njegov glas, ki ga slišimo v pomladnih in poletnih večerih z močvirnatih travnikov.

Needini so si prirodoslovci v tem, s čim se bramor hrani. Kmetje in vrtnarji, ki jim je bramor delal škodo, vedo, da bramor grize koreninice rastlin in debelca tik nad koreninami. S tem povzroča tudi ogromno škodo. Zgodi se, da je na gredici, kjer so bile prejšnji dan zasajene mlade rastline solat ali kapusnic, vse ovelo. Če si tako rastlino ogledaš, opaziš, da ima odjedeno debelce pri koreninah ali korenino samo. Iz tega bi se dalo sklepati, da bramor žre korenine in debelca mladih rastlin. Nekateri prirodopisci, ki trdijo, da je bramor mesojedec, pa hočejo vedeti, da je bramor debelce odjedel le zaradi tega, ker je v koreninici iskal ličinke mrčesja. Beremo pa tudi to, da bramor uničuje tiste rastline, katerih koreninice segajo v njihove podzemske rove. To ni prav verjetno. Vse tako kaže, da se bramor, ki je strašno požrešen, hrani s koreninicami in z mrčesjem in morda še celo z mrhovino. Vsaj kuhinjskih odpadkov ne zametuje, kar dokazuje dejstvo, da se bramorji radi zbirajo na krajih, kjer leže taki odpadki.

Bramor se zelo hitro množi. Sredi julija položi bramorjeva samica v razširjeni rov kakih 10 cm pod površino zemlje do 300 s trdo skorjo obdanih jajčec, iz katerih se po treh tednih izležejo bramorjeve ličinke. Iz teh ličink se potem razvijejo bramorčki. Sreča v nesreči bramorjevega zaroda pa je njih požrešnost. Mnogo lastnih ličink in mladih bramorjev požrejo sami bramorji.

Ker je bramor zelo previden in naglo zbeži v svoj rov pod zemljo, kadar zasliši korake, ga ni lahko presenetiti in uničiti. Uspešno jih zatiramo s prekopavanjem zemlje. Mnogo jih plove v lonce, nastavljene po gredah. Lonec se mora do roba zakopati v zemljo in do polovice napolniti z vodo. Bramor pride po zemlji do roba posode, kjer se zvrne vanjo, iz katere se ne more rešiti zaradi gladkih sten. Tudi tako jih lahko loviš, da med sadikami kolerabe, karfiole ali zelja položiš na zemljo deske. Potem pa zdaj in zdaj deske vzdigneš in pobiješ bramorje pod njimi.

Najuspešneje pa jih uničujejo živali. Mala rovka, ki je znana po krvoločnosti, je hud zatiralec bramorja. Pravijo pa tudi o ježu, da mu bramorji dobro teknejo. Bramorje love nadalje sove, lisice, podlasice in celo mačke, seveda le, kadar pridejo iz zemlje. To se zgodi navadno le ponoči. Kjer se bramorji močno zaredé, jih je težavno odpraviti.

Politični pregled

Iz Hankova prihajajo poročila,

da se je japonska ofenziva pri Hankovu ponesrečila.

Uspešni kitajski protinapadi so celo prisilili Japonce v defenzivo. Tudi položaj na bojišču pri Tajhuju se razvija v korist Kitajcev. Najhujše udarce prizadevajo Japoncem kitajska letala, ki se spuščajo nizko nad japonske postojanke in jih obstreljujejo s strojnimi puškami. Japonske čete pa so imele uspehe pri Hukovu, ki so ga zasedle in si odprle pot do Nančanga. Pri Hankovu so dobili Japonci ojačenja.

Na španskih bojiščih

napredujejo frankovci,

ki so zasedli na levantski fronti Buriano in na castellonskem bojišču nekaj vasi. Na bojišču pri Teruellu pa se republikanci krepko branijo. Vprašanje umika tujih prostovoljcev s Španskega se ne premakne z mrtve točke. Če se to zgodi, izgube predvsem frankovci mnogo bojnih sil. Pravijo, da bo angleški predlog o umiku dobrovoljcev na seji nevtralnega odbora naposled le sprejet.

Iz Prage poročajo, da bo Henlein zavzel svoje stališče,

ko bo imel v rokah načrt češkoslovaške vlade o narodnostnem statutu

Henlein zahteva za svoje sudetske Nemce obsežne pravice, ki so težko sprejemljive, vendar je nekoliko upanja, da se bo dosegel sporazum. Kakor piše angleško časopisje, bo češkoslovaška vlada izročila Henleinu, odnosno vodstvu sudetskih Nemcev ob koncu tega tedna načrt narodnostnega statuta, nato pa bo Henlein odpotoval v London.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari po 70 do 120, 7 do 9 tednov stari po 120 do 160, 3 do 4 mesece stari po 175 do 290, 5 do 7 mesecev stari po 300 do 430, 8 do 10 mesecev stari po 440 do 500, eno leto stari po 750 do 820 din. Za kg žive teže so bili po 6.50 do 8, mrtve teže pa po 8 do 11.75 din.

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali na sejmu v Črnomlju voli I. po 5.50 do 5.75, II. po 4 do 4.75, III. po 3.50 do 3.75, telice I. po 5 do 5.50, II. po 4 do 4.50, krave I po 4 do 4.50, II. po 3.75 do 4.25, III. po 3 do 3.50, teleta I. po 6.50 do 7, II. po 5 do 6, prašiči pršutarji po 6.50 do 7 din.

VINO. V okolišu Črnomlja je vino pri vinogradnikih: navadno mešano po 4.50 do 5, finejše sortirano pa po 6 din liter.

MED. Čisti med se je trgoval v Kranju po 22 din kg.

SIROVE KOŽE. V Konjicah so bile: goveje po 8, telečje po 12 in svinjske po 6 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah 4. t. m. (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24.05 do 24.20 din;
1 nemško marko za 17.49 do 17.62 din;
1 angleški funt za okoli 215 din;
1 ameriški dolar za 43.11 do 43.47 din;
100 francoskih frankov za 120.70 do 122.13 din;
100 češkoslov. kron za 150.74 do 151.84 din;
100 italijanskih lir za 227.84 do 230.92 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 476 do 480 din. Nemški klirinški čeki so stali v Ljubljani 15 din.

Sejmi

10. julija: Dobova pri Brežicah, Poljčane, Puconci;

---

je bil risalec zemljevida označil za reko Coppermine.

Celija je vznemirjeno prijela Filipa za roko in ga prekinila. Njen kazalec je pokazal na ime reke. »Tukaj, tukaj!« mu je rekla tako razločno, kakor bi bila govorila njegov jezik. »Po tejle reki smo prišli. Tukajle je pristala ladja.« In pokazaal je kraj, kjer se Coppermine zliva v Coronationski zaliv. »In potem smo šli navzgor — navzgor — navzgor...«

Ponovil je: »Po Coppermineu navzgor?«

Močno je prikimala. Dihala je naglo. Vzela je svinčnik in je napravila poševno črto čez reko nekako v prvi tretjini oddaljenosti koče od morja. Z vnemo mu je pri tem pripovedovala, da so bili tam, kjer je napravila črto, najprej napadeni od izdajalskih Kogmolokov. S svinčnikom mu je pojasnila svoj beg od reke in njen poznejši povratek tja nazaj in potem drugi boj. Šele pri drugem sovražnem spopadu je nastopil Bram. In tam pri reki, odkoder je z njo zbežal volčji človek, prebiva njen oče! Prizadevala si je, da jo je Filip razumel: njen oče! Bila je prepričana, da njen oče še živi, zakaj ko je govorila v Filipa, se je svetilo upanje v njenih očeh brez žalosti.

Filip se je ustrašil. Reči ji bom moral, da je njeno upanje brez podlage. Njegova dolžnost je, da ji pove resnico. Njen oče je mrtev, četudi je morda še živel, ko je jo Bram odvedel. Tolpa malih hudičev ga je že davno umorila in ga razsekala na koščke, kakor je njih navada, kadar jih prime hlepenje po krvi. Izključeno je, da bi še živel, čeprav je morda imel oborožene prijatelje okoli sebe. Ali se je morda z Olafom Andersenom in njegovimi petimi tovariši, med katerimi je bil vendar vsak v borbi preizkušen mož, ki je dobro poznal deželo, drugače zgodilo? Celo ti možje so postali žrtve! Kako naj bi se mogel rešiti potnik, ki mu je dežela tuja?

Celijino veselje, ko je videla, da jo je razumel, je Filipa še bolj mučilo. Njeno zaupanje vanj je bilo neomejeno. Kalil ga ni niti najmanjši dvom. Vsa in brez pridržka se je bila postavila pod njegovo zaščito. Čeprav ga je to zelo osrečevalo, se je vendar zdel sam sebi skoro kakor slepar, zakaj mislila bo, ko bosta pred Eskimi zbežala iz koče, da bosta šla proti Coppermineu iskat njenega očeta. Filip je bil že napravil načrte za beg, o katerem se je zavedal, da bo nevaren. Če se bo drzni poizkus posrečil, se bo izkušal pretolči južno skozi puščavo do koče Petra Breaulta. Potovati dalje proti severu brez psov in sani bi pomenilo samomor.

To popoldne se je Filip večkrat izkušal opogumiti, da bi razkril Celiji golo resnico, da je njen oče mrtev. Ni dvoma o tem. Niti najmanjšega! Toda vsakikrat ga je spet zapustil pogum, in trdnost njene vere, da je njen oče še živ in da prebiva tam, kjer je napravila črto na zemljevidu, mu je trgala srce in ga spravljala v zmedo. Ali je mogoče, se je vprašal, da so Eskimi imeli vzrok, zaradi katerega moža niso usmrtili, in da bi Celija imela prav? Res je bilo v ponašanju teh sovražnikov marsikaj zagonetno, česar si Filip ni znal pojasniti, čeprav je spet in spet poskušal izvedeti od Celije, zakaj ji Eskimi sledijo.

Tema je bila že zgodaj popoldne tako gosta, da je mogel Filip samo s pomočjo ure ugotoviti, da je prišel čas, ko bo treba mirno pretehtati načrt za beg. Počasi je hrušč viharja izgubil svojo strahotno učinkovanje na Celijo. Sedela je drgetajoča od mraza pri ognjišču. Zdaj pa zdaj je sunek viharja odprl pečna vratca, da je svit rdeče žerjavice padel na Celijin nekoliko truden obraz. Vihar je pihal oster mraz skozi tenke lesene stene v kočo, zato je Filip do vrha nadeval z drvi Bramovo peč, podobno skrinji. Nato je povedel Celijo k zastoru in ji pokazal, naj gre spat v postelijo.

Celija je za trenutek obstala na pragu in pogledala Filipu v obraz. Svojo roko je oprostila iz njegove in jo rahlo položila na njegovo rame. Zašepetala mu je nekaj, in Filip je mislil na to, da se bo moral boriti s smrtnimi nevarnostmi, če bo hotel rešiti to življenje zase. Sklonil se je k Celiji in jo poljubil na ustnice, ki so se mu same približale. Pri tem je čutil, da bo za to blaženo srečo, katere je bil deležen pri poljubu, prenesel z lahkoto vse nevarnosti in vse trpljenje in celo smrt.

In spet ga je morala Celija dobro razumeti, zakaj iz njenega grla se je izdavil glas, kakor tiho ihtenje, ko se je oprostila njegovih rok in hitro izginila za zastorom.

Ves čas ponoči je rjovel vihar nad streho koče, a Filip ga ni slišal. Pustil je goreti samo dve sveči. Ležal je na Bramovi postelji in mislil na Celijo in na veliko srečo in na veliko stisko, kar vse ga je doletelo v enem dnevu. V teh urah je napravil Filip načrt za vse svoje življenje in je molil, ne zaradi sebe, temveč zaradi svoje ljubice, da bi ta noč ne bila zadnja v njegovem življenju.

(Dalje.)

11. julija: Breg pri Ptuju;
12. julija: Tuhinj, Rogatec, Šoštanj, Rakek, Kamnik;
13. julija: Planina pri Sevnici, Koprivnica, Litija, Stari Log, Trebnje;
15. julija: Beltinci, Škocijan pri Mokronogu, Šmarjeta pri Laškem, Zdole;
16. julija: Dobje, Prosenjakovci.

Drobne vesti

— **V maju so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah za 6,326.115 din.** Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v maju za 6,326.116 na 1.070,846.022 din. Od tega odpade na vloge na knjižice 636,488.573 (porast za 1,842.349) in na vloge v tekočem računu 434,357.449 (porast 4,483.767). Vloge na knjižice so narasle pri 6 hranilnicah, vloge v tekočih računih pri 10 in skupne vloge tudi pri 10 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo za 31 na 127.425 (porast pri 6 zavodih), v tekočem računu za 54 na 6 507 (porast pri 9 zavodih) in skupno število za 85 (porast pri 7 zavodih) na 133.932. Gibanje vlog je torej vedno ugodno in dokazuje, da zaupanje vlagateljev v hranilnice in denarne zavode stalno narašča.

DOPISI

TEZNO PRI MARIBORU. Društva kmečkih fantov in deklet Skoke, Sv. Marjeta ob Pesnici, Sv. Jakob, Slov. Bistrica in Vuzenica priredijo v nedeljo 10. t. m. velik kmečkomladinski tabor, združen s tekmo žanjic za prvenstvo mariborskega pododbora Zveze kmečkih fantov in deklet. Prireditev bo popoldne ob 15. pri Plohlu na Teznu pri Mariboru. Vljudno vabljeni vsi prijatelji kmečke mladine.

Domače novosti

* **Kralj Peter II. je z odličnim uspehom dovršil VI. razred gimnazije.** O priliki zaključka šolskega leta je bila na Vidov dan v kraljevem dvoru na Dedinju svečanost, ki so se je udeležili Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vis. knez namestnik Pavle, kraljeva namestnika dr. Radenko Stankovič in dr. Ivo Perovič, dvorne dame, vsi učitelji in drugi. Po končanem verskem obredu je guverner kralju Petru II. sporočil sklep učiteljskega zbora o zaključku 6. razreda realne gimnazije, mu izročil knjige, ki so bile določene za nagrade, in mu čestital. Zatem so čestitali tudi vsi trije kraljevi namestniki in ostali navzočni odličniki. Kralj je dovršil 6. razred gimnazije z odličnim uspehom in ima tudi odlično oceno iz vedenja.

* **Knez namestnik Pavle v Ljubljani.** Ob priliki mladinskega tabora na Stadionu 29 junija so se v Ljubljano pripeljali tudi odlični gostje. Prvi se je pripeljal predsednik vlade dr. Stojadinović, potem z avtomobilom z Brda Nj. Vis. kneginja Olga, nazadnje pa iz Beograda z dvornim vlakom Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ki so ga pozdravili predsednik vlade, ban in zastopniki tabora, a vojaška godba je zaigrala državno himno. Gostje so se s postaje odpeljali na Kralja Petra trg, kjer so bili na častni tribuni zbrani češkoslovaški minister dr. Šramek in člani naše vlade ministri dr. Korošec, dr. Miletič, Cvrkič, dr. Kulenovič in dr. Krek, minister dvora Antič in še mnogo drugih odličnikov. Nj. Vis. knez namestnik se je potem s kneginjo odpeljal na stadion.

* **Rojstni dan kraljeviča Andreja.** O priliki rojstnega dne Nj. Vis. kraljeviča Andreja 28. junija je bila v dvorski kapeli na Dedinju zahvalna služba božja, ki so se je udeležili tudi Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vis. knez namestnik Pavle in drugi.

* **Obisk rojakinj iz Amerike.** Te dni je Ljubljana na prisrčen način sprejela največjo skupino slovenskih rojakov iz Amerike, kar smo jih zadnji čas utegnili pozdraviti v svoji sredi. 80 članic Slovenske ženske zveze se je pripeljalo na kratko letovanje v stare kraje. Preko morja so potovale z velikim brzim parnikom »Ile de France« pod vodstvom Avgusta Kollandra in Leona Zakrajška. Na ljubljansko postajo so prispele v udobnih pulmanih, okrašenih z ameriškimi in jugoslovenskimi zastavicami in z velikim napisom: Slovenska ženska zveza. Ko je vlak privozil na postajo, je godba »Zarje« zaigrala pozdravno koračnico, množica, zbrana na peronu, pa je rojakinjam priredila prisrčne počastitve in različni zastopniki našega javnega življenja so jim izrekli dobrodošlico. V toplih besedah se je za pozdrave zahvalila Marija Prislandova, nato pa še Evelina Fabijanova iz Chicaga v imenu Slovenk, rojenih v Ameriki, ki je že prej prišla v Slovenijo. Slovenkam iz Amerike želimo, da bi v naši sredi prebile najlepše dni in da bi v svojo domovino odnesle čim prisrčnejše vtiske iz starega kraja.

* **Železniška proga Št. Janž—Sevnica.** Na praznik zedinjenja 1. decembra ali najkasneje do 1. januarja prihodnega leta bo stekel prvi vlak iz Sevnice preko Tržišča v Trebnje. Gradba mostu čez Savo prav hitro napreduje. Most bo najbrže gotov v treh mesecih, nato pa bodo začeli polagati tudi tračnice. Proga pa bo brez železniškega trikota. Vsak vlak, ki bo prišel z Zidanega mosta, po moral najprej na postajo Sevnico, nato pa spet nazaj čez most preko Save do Tržišča in odtod v Trebnje. Železniški trikot se je opustil zaradi slabega ozemlja v Savi. To je torej glavni vzrok opustitve te prepotrebne gradnje, zaradi česar ne bo dobila vsa severovzhodna Slovenija v daljni bodočnosti prepotrebne neposredne zveze z morjem, kajti vsi vlaki z Zidanega mosta se bodo morali kakor rečeno obračati na postaji Sevnici, kar bo pomenilo veliko izgubo časa in poleg tega tudi stroške s pomikanjem lokomotive.

* **Vojvoda Pečanac v Mariboru.** Te dni je prispel v Maribor znameniti vojvoda Kosta Pečanac. Že ob prihodu v Maribor so ga nekateri takoj spoznali ter ga nagovorili. Kosta Pečanac jim je ljubeznivo odgovarjal. Mudil se je v mariborski šoli za rezervne oficirje, kjer se je razgovarjal s poveljnikom šole podpolkovnikom Gaščićem. Vojvoda Kosta Pečanac ima namreč v mariborski šoli rezervnih oficirjev svojega sina, ki ga je prišel obiskat. Kosta Pečanac se je izrazil o lepoti Maribora zelo pohvalno.

* **Cerkev proč od politike.** Glavno glasilo JRZ »Samouprava« poveličuje delovanje novega kotorskega škofa dr. Butorca, o katerem pravi, »da se ne bavi s politiko in da se ne veže na katerekoli znane politične voditelje. Dr. Butorac služi samo Bogu in narodu. Kadar govori, posluša ljudstvo pobožno in s spoštovanjem njegove božje in rodoljubne besede. Cerkev mora biti daleč proč od dnevne politike glede na njeno vzvišeno poslanstvo. Širiti mora ljubezen, bratstvo in slogo. Med tem ko so listi polni hvale za druge, se vzorno delo škofa dr. Butorca komaj omenja.«
zžisG.isMŠ umlhwy rdgovc umlhwy m dm m

* **Kolektivna pogodba med pekovskimi mojstri in pomočniki v Celju podpisana.** Na mestnem poglavarstvu v Celju je bila podpi-

VAŠKI APOSTOL

PO L. GANGHOFERJU
PRIREDIL B. R.

I.

Svetlo opoldansko solnce se je lesketalo nad zasneženimi gorami in belo dolino. Komaj kakšna senca se je videla na pokrajini. Vse je bilo potopljeno v tiho, blesteče se sonce. In vse je bilo belo. Strehe se niso videle. V snegu se niso več razlikovale od pobeljenih zidov in od bele zemlje. Tudi zvonika ni bilo več nikjer. Izginil je v belini. Samo črne line so zevale iz njega kakor črne oči, in zelena, strma bakrena streha, na kateri sneg ni mogel obviseti, se je dvigala kvišku, kakor bi bila visela v zraku, ali pa, kakor bi bila vidna čepica orjaka, ki je stal nevidno sredi doline.

Kako hladne so bile še noči, se je najlepše videlo po gostem ivju, ki je viselo na drevju in grmičju, kakor bi bila priroda oblekla gole veje s srebrom. Vendar pa se je v čistem, mirnem ozračju in v milejšem soncu ob popoldanskih urah že čutila rahla slutnja pomladi, ki se je pripravljala na svoj prihod.

Pogosto so padale majhne grudice zmrzlega snega z drevja. Potok, ki je bil ob bregovih pokrit z ledom, je pel svojo zimsko pesem. Senice so se izpreletavale po zasneženih ograjah.

»Menda so opazile, da prijetnejši časi niso več daleč.«

Tako je menil Gozdnikov Janez, ko je stal na cesti in nekaj časa z nasmejanim obrazom opazoval igro malih ptic, ki so se veselile solnca in drsale s perutmi po snegu, kakor bi se bile v njem kopale.

Mlad fant, krepak in vitek. In z vročo krvjo v žilah. Vzlic zimi je imel ovratnik odpet, kakor zanj sploh ne bi bilo mraza. Moško lep obraz, še porjavel od poletja, skrbno obrit, z majhnimi brki in mirnimi, temno se lesketajočimi očmi. Na glavi je imel klobuk z belimi orlovimi peresci. Nekaj mestnega je bilo na njem. To je prinesel s seboj od vojakov, in čeprav je uniformo zamenjal z domačo obleko, je vendar ostalo v njem nekaj vojaške drže in tiste skrbnosti za lepo vnanjost, ki učinkuje prijetno, ne pa napihnjeno.

Ko je stal sredi ceste, oprt na sekiro, ki jo je držal v roki kakor palico, je bil živa slika kmetskega fanta iz dobre hiše, ki še ni izkusil dosti skrbi. In kako se mu je dobro podajal nasmešek, ki je z njim spremljal igro senic.

Tedaj so se ptice iznenada preplašile in zbežale.

Majhen, nekoliko rejen možiček z okroglim, nagubanim obrazom je prišel po cesti. Izpod njegove črne čepice so gledali že sivi lasje. Okoli vratu je imel črno ruto, izpod dolge zimske suknje, ki mu je zaradi rejenosti postala že precej tesna, da se je komaj še dobro zapenjala, pa so mu gledali veliki črni škornji. Mož je bral iz odprte knjige, ki jo je držal v roki. Seveda pa roke niso bile gole. Zavil jih je v palčne rokavice, ki so bile z vrvico zvezane za vratom. Tako se je bližal gospod Felicijan Horadam, stari vaški župnik, mlademu Gozdniku.

»Bog daj, gospod župnik!«

Stari gospod je zaprl brevir in napravil še nekaj korakov, kakor ne bi bilo igrača ustaviti velikih škornjev. Potem je položil roke in brevir za hrbet in prijazno odzdravil:

»Bog daj, Janez! Kaj pa počenjaš tu?«

»Malo sem gledal, kako se ptice zabavajo; Pravim vam, gospod župnik, da bi se od njih ljudje lahko marsičesa naučili.«

»Seveda, človek se povsod lahko uči. Če bi se le hotel!« Dobrodušno se je nasmehnil stari gospod. »Samo nekaj mi povej! Kaj se pa misliš od ptic učiti?«

»Kako so vesele, čeprav je sneg. Takšni bi morali biti ljudje: vsega bi se morali veseliti, tudi mrzle zime. Potem bi laže šli čez trde čase.«

»Da, Janez, tega se moraš tudi ti še naučiti!« Iz pogleda, ki ga je župnik poslal mlademu Gozdniku, se je brala skrb. »Morda boš takšen nauk v življenju še potreboval. Kdo ve, morda še prav kmalu...«

Janez se je pa sam pri sebi posmejal, kakor bi bil ponosen na pametno misel, ki je zrasla v njegovi glavi.

»Da, Janez, le uči se še!«

Mladi Gozdnik se je namuznil. »Mislim, da sem bom že znal.«

sana kolektivna pogodba med pekovskimi mojstri in pomočniki v Celju. Pogodba velja za vse pekarske delavnice in podjetja v področju mestne občine celjske in za vse kvalificirane pekovske pomočnike. Delovni čas obsega 60 ur tedensko. Vsako delo v pekarni in delo, ki je v zvezi s pekarno in ki presega zakoniti delovni čas za pekarne, se smatra za nadurno delo ter se plačuje za 50 odstotkov više od redne plače, kakor to predpisuje zakon o zaščiti delavcev. Nedeljski počitek za vse v pekarnah zaposljene pomočnike traja 36 neprekinjenih ur. Plače so nastopne: v I. skupini predpečniki in mesači 300, pomočniki pri tabli 270, v II. skupini pa predpečniki in mesači 280, pomočniki pri tabli pa 210 din tedensko. Pomočniki, ki so imeli pred sklenitvijo kolektivne pogodbe višje plače, kakor bi morda določala ta kolektivna pogodba, ostanejo pri višjih plačah. Izplačujejo se mezde pomočnikom vsako soboto po končanem delu. Obe stranki sta pristali, da se vnese v kolektivno pogodbo še nov člen, ki se glasi: Za v peko prineseni kruh pripada pomočniku posebna odškodnina, in sicer za kruh 50 par od kosa, od pogače in potice pa 1 din, če opravlja pomočnik to delo izven delovnega časa. Praznike uredi sporazumno paritetna komisija v okviru obstoječih zakonitih predpisov in uredb.

* **Široka betonska cesta iz Münchena v Celovec.** Avstrijski listi pišejo, da bo zgrajena 25 metrov široka betonska cesta iz Münchena v Celovec in da bo to ena izmed najlepših cest, ki bo šla čez alpsko gorovje. Najvišje vrhove bo cesta premagala s 6 do 8 km dolgimi predori. Po tej novi cesti bodo avtomobili pičlo polčetrto uro vozili iz Münchena v Celovec.

* **Iz Rusije se je vrnil** rudar Rudolf Popek, doma iz Kala na Kanalskem. Popek ni bil vojni ujetnik, temveč je šel v Rusijo pred sedmimi leti kot rudar z večjo skupino tovarišev iz Holandije. Delal je v rudnikih v Sibiriji, kjer se je tudi poročil. Pozneje je delal na Krimu. Kot italijanskega državljana so tudi njega izgnali. Izgnali so tudi mnogo drugih tujcev, češ da nalašč vse narobe delajo. Preden je odpotoval, je bil več mesecev v preiskovalnem zaporu. Ženo in otroke je moral pustiti v Rusiji, vendar je napravil korake, da jim dovolijo priti za njim.

* **12 ljudi v smrtni nevarnosti.** Te dni se je odpravilo 12 Studenčanov v čolnu po Dravi navzgor proti Bresternici. V Bresternici so se kopali in zavili tudi v gostilno. Pozno popoldne so se vračali s čolnom nazaj v Studence. Niso pa preveč natančno pazili na nevarnosti v strugi, in tako se je zgodilo, da jim je zaneslo čoln v močne valove pred kamnolomom na studenški strani. Naenkrat so valovi čoln obrnili. Med krikom in vikom se je vsa družba znašla v deročih valovih. K sreči so znali vsi plavati razen majhne deklice. Med ponesrečenci je bilo nekaj dobrih plavalcev. Eden je prijel otroka, drugi pa so pomagali slabšim plavačem, zlasti ženskam. Tako se je vsa družba znašla na rešilnem bregu. Ena izmed plavačic je tik pred bregom omagala in bi bila gotovo utonila, da ji ni priskočil na pomoč neki kopalec.

* **Mladeniči rekruti,** ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odložiti službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let. Zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 6 din.

* **Pri Jezerskem je plaz zasul cesto.** V soboto so imeli okoli Jezerskega strašen naliv. Potoki so v nekaj minutah narasli v divje hudournike in nosili s seboj ogromne skladovnice kamenja, grušča in lesa. Na državni cesti, ki drži iz Kranja na Jezersko, pa se je zaradi zelo razmočene zemlje utrgal precej velik plaz in zgrmel na cesto. Sreča v nesreči je bila, da prav takrat na ogroženem mestu ni bilo nobenega vozila. Cesto so za silo očistili že isti dan.

* **Sokolske kroje,** kompletno izdelane kakor tudi samo sukno in posamezne predmete nudi po ugodni ceni Stermecki — Celje.

* **Nevaren požar v Ljubljani.** V nedeljo zvečer je nastal v Kamniški ulici v Ljubljani nevaren požar. Goreti je začelo podstrešje enonadstropne hiše, ki je last g. Jožefa Ložarja, železniškega uradnika v pokoju. Požar je zanetil neki 26letni visokošolec iz maščevanja, ker je domača hčerka odklanjala njegovo ljubezen. Požigalec se je sam javil policiji, ki ga je zaprla. Pogorelo je vse podstrešje z delom nadstropja. Požigalec je včasih nekoliko duševno zmeden.

* **Deset dni je trohnel na smreki.** V Žerjavu so našli obešenega 45letnega rudarja Ivana Pandeva. Že 22. junija je šel od doma in ni bilo za njim nobenega sledu več. Ko so ga našli, je bilo njegovo truplo že popolnoma v razkroju in oglodano od vran. Vzrok samomora ni znan. Domnevajo pa, da je šel v smrt zavoljo tega, ker je bil iz službe odpuščen zaradi pijanosti. Zaposljen je bil pri svinčenem rudniku v Žerjavu. Zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

* **V apnenico je padel.** V Slovenjem Plajberku se je pri posestniku Repicu pripetila huda nesreča. Domači sin 11letni Janez se je igral blizu apnenice in je po naključju padel vanjo. Sicer so ga hitro potegnili iz vrelega apna, a dobil je tako strašne poškodbe, da je v deželni bolnišnici umrl. Pokopali so ga na celovškem pokopališču, kamor je prišel na pogreb domači kaplan dr. Mikula s številnimi Plajberžani, ki so hoteli na ta način izkazati svoje veliko spoštovanje do užaloščene slovenske družine.

* **Medveda so ustrelili na Menini.** Na praznik sv. Petra in Pavla je Grčar Cene imel na Menini planini, kjer je lovila večja družba, izredno srečo, da je zagledal medveda in ga v razdalji 80 korakov tudi ustrelil. Medved je že dalje časa lomastil po teh krajih in napravil precej škode. Nagrada, ki jo je kmetijski odbor v znesku 1000 din razpisal za njegovo kožo, pripade torej Grčarju.

* **Nesreča slovenskega zidarja v Zemunu.** V Zemunu se je ponesrečil 46letni slovenski zidar Jakob Pelcl od Sv. Jurija ob južni železnici, ki je bil zaposljen pri obnovi notranjega zidovja katoliške župne cerkve. Pelcl je delal visoko na ogrodju tik pod kupolo, nenadno pa je omahnil in padel na kamniti tlak pred oltar, kjer si je razbil lobanjo. Nekaj trenutkov kasneje je umrl.

* **Smrtna žrtev požara.** V nedeljo je v Hvaletincih pri posestniku Francu Bračku nastal požar. Vsa sreča je bila, da ni bilo vetra, ker bi sicer zgorela vsa vas. Hiše so namreč po večini krite s slamo. Vsi domači pri Bračku so zgodaj zjutraj šli k maši k Sv. Andražu. Doma so ostali samo otroci in 70let stari oče Jurij Braček. Iz neznanega vzroka je med tem časom nastal ogenj v listnjaku posestnika Bračka in se naglo razširil na gospodarsko poslopje in hišo. Ker so bile vse zgradbe krite s slamo, je bilo skoro v trenutku vse v plamenih. Na senu v hlevu je spal 70letni Jurij Braček, ki pa se ni mogel več rešiti. Ker ni bilo blizu ljudi, mu tudi nihče ni prišel na

---

»Trde čase je treba prenašati kakor dobre in prijetne, — tako si mi rekel. Koliko trdih časov pa si že v življenju izkusil? Toliko, kolikor vidi slepec rozin v potici.«

Tedaj pa se je Janez prav od srca nasmejal. »Prav imate, gospod župnik. Nisem med tistimi, ki bi se morali pritoževati nad dolino solza. Hvala bogu! Zdaj pa moram gledati, da izginem.«

»Kam pa še danes?«

»V Zelenico pojdem pogledat, kaj delajo naši drvarji. Pot tja gor se pa kar pošteno vleče.«

»In mimo Jeznikove hiše drži, kaj?«

»Dobro ste zadeli, gospod župnik! In prav hitro me Julka tudi ne bo pustila dalje.« Janezu se je videlo, da se pri teh mislih rad mudi. »Vidite, tu imam pa trde čase. Kadarkoli sedim pri Julki, zmerom je njena mati poleg. Veste, ona je še ena tistih, ki se jim zdi vsak poljub smrten greh, dokler človek ni bil pred oltarjem. No, in zato morem pač zmerom potrpeti v teh urah in čakati na tiste, ko matere ne bo poleg.«

»Prav lep pogovor za župnika je tole!« Gospod Felicijan je namršil obrvi. »Ali ti ni prav nič nerodno, ko tako govoriš?«

»Zakaj bi mi pa bilo? Saj boste kmalu dali tudi vi svoj blagoslov.« Lokavo je Janez pomežiknil. »Tako malo vnaprej pa vendar lahko dobim! Saj poljub vendar ne bi bil nič hudega!« Potem se je obrnil, da bi šel.

Stari gospod je preplašen vtaknil brevir v žep, iztegnil roke, kolikor mu je dopuščala vrvica, in vzkliknil:

»Ne, ne, v naprej pa nič! Dokler ni blagoslova, prav nič!«

Janez je obstal in mirno dejal: »Le brez skrbi, gospod župnik. Ni bilo tako hudo mišljeno. Že vem, kako se moram vesti, da mi sreča ne pade iz rok.«

Ta odgovor je duhovnika menda pomiril. Ko je zadovoljen opazoval mladega fanta, pa je nekoliko v dvomu vprašal: »Pa se z Julko zmerom dobro razumeš?«

»Zakaj se pa ne bi razumela dva človeka, mlada človeka, ki se imata rada?«

»Seveda, seveda!«

»No, malo je včasih že trmasta. Pa je treba potrpeti. To je kakor s sladkorjem v kavi. Časih se stopi, časih pa ne.«

»Tako?«

Zmedeno je Janez pogledal župniku v obraz. Menda je čutil, da govori iz njegovih oči skrb. »Gospod župnik, pa vendar ne mislite, da z Julko ni kaj tako, kakor bi moralo biti?«

»Jaz?« Stari gospod je bil v zadregi. »Ne, ne. Bog varuj! Čisto nekaj drugega sem mislil. Čakaj. Peter s Češkega je pri vas za drvarja, ali ne?«

»Boljšega si ne bi mogli misliti. Oče je z njim zelo zadovoljen. Za tri druge dela.«

»Meni pa dela zmerom skrbi,« je odvrnil župnik. »Ali ga boš danes še kaj videl? Potem mu moraš nekaj sporočiti.«

»Kar zdi se mi, kaj bo.« Janez se je nasmehnil. »Ali ste morda slišali kaj se je zadnjo nedeljo primerilo?«

»Da, naša Katra mi je povedala. Kaj misliš, Janez, kaj je obsedlo tega človeka?«

»Hm, ljudi hoče poboljšati, nič drugega.«

»To je že marsikdo poskušal. Tudi jaz bi jih rad.« Spet je gospod Felicijan zastokal, kakor bi bil imel s takšnimi rečmi zelo slabe izkušnje. »Če stojim na prižnici, jaz, župnik, in govorim svojim faranom na srce, sicer žal ne pomaga dosti, toda vsaj nekaj zaleže in nekakšen zunanji videz ima. Vsaj tisti, ki ne spe po spovednicah, me poslušajo. Pa pride takšenle drvar, ki tehta svoje tri cente, in hoče pridigati kmetom o ljubezni do bližnjega v gostilni, kjer teče žganje z mize! Vidiš, potem se mu ljudje m o r a j o smejati! In kakor mi je Katarina pravila, so ga zadnjič fantje še pošteno premlatili. Pa niti branil se ni, ta neroda!«

»S takšnimi pestmi se pa ne sme braniti. Če bi Peter udaril, bi kdo najbrž za zmerom obležal!« Janez se je sicer smejal, pa so njegove besede vendar zvenele resno. »Peter misli pač, da mora še sam na sebi pokazati dober zgled, če govori o ljubezni do bližnjega.«

»Da, da, saj bi bilo tudi vse lepo in prav. Dober človek je in čisto pošteno misli. Toda če sede župnik k pinji, še dolgo ni planšarica. Samo hlače si zamasti. In če zleze drvar na zvonik, zaradi tega še ni zvonec, ki kliče k maši. Jaz ga imam zelo rad, toda vidim, da se mu vsa fara smeje, ko skuša ljudi poboljšati. Pravijo mu, da je grbast apostol. In apostol tudi ni beseda, da bi se ljudje iz nje norčevali!« Stari gospod je tako razburjeno krilil z rokami, da so mu palčniki ušli z rok in zdaj mahali sami na vrvici. »Pojdi k njemu, pa mu reci, naj pride v nedeljo k meni. Še jaz mu bom napravil majhno pridigo. Pa tudi ti se pomeni z njim. Tebe rad posluša, ker sta dobra prijatelja.«

»Da, to je res. Zame bi šel skozi ogenj in vodo. Toda pri Petru, gospod župnik, je vse

moč. Ko so ljudje opazili požar, so prihiteli reševat, toda bilo je že prepozno. Posestniku Bračku je pogorelo prav so rešili ostale hiše v vasi. Pod ruševinami so našli čisto zoglenelo truplo starega Bračka.

* **Huda nevihta okoli Sv. Jurija pod Kumom.** Pred dnevi je zadela huda ura okoliš Št. Jurija pod Kumom. Med silnim viharjem in nalivom se je vsula toča in vse oklestila. Voda in vihar sta odnesla in razmetala cele kopice suhega sena.

* **Na Pohorju je gorelo.** V Pivoli je nastal ogenj pri posestniku Francu Visočniku ter mu upepelil domačijo. Hočki gasilci so prispeli na kraj požara in omejili ogenj. Rešili so samo nekaj živine in pohištva.

* **Strašna nesreča pri streljanju.** Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v Naklem žegnanje. Da bi dal prazniku čim bolj slovesen izraz, je 38letni železniški delavec Lunar Janez zgodaj zjutraj streljal iz možnarja. Ko je spet nabil možnar, ta ni hotel takoj počiti. Lunar se je zato približal možnarju, da bi popravil napako. Prav takrat pa je počilo in Lunarja nevarno poškodovalo. Nesrečo je zapazil posestnik Pavlin in poklical reševalni avto iz Kranja, ki je ponesrečenca odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so Lunarja operirali in mu morali odvzeti eno oko. Ponesrečencevo stanje je smrtno nevarno. Kdaj se bo opustilo to neumno streljanje, ki terja zmerom toliko žrtev?

* **Nevaren požar sredi vasi.** Na Petrovo popoldne je v Pečkah pri Makolah nenadno nastal požar, ki bi bil kmalu usoden za vso vas. Goreti je začelo leseno gospodarsko poslopje posestnika Antona Krapšeta. Izredno hitro so prihiteli na pomoč makolski gasilci in so s pomočjo domačinov z zgledno požrtvovalnostjo začeli reševati in omejevati požar. Na pomoč so prišli še gasilci iz Poljčan in pomagali udušiti ogenj.

* **Požar v Mlaki pri Kočevju.** V nedeljo zvečer je nastal v Mlaki pri Kočevju ogenj v gospodarskem poslopju Otorepca Ivana, finančnega podpreglednika v dunavski banovini, ki je zdaj na dopustu. Na kraj požara so prihitele gasilske čete iz vse kočevske okolice in omejile ogenj. Govori se, da je požar zanetil neki v Kočevje priseljeni Hrvat. Preiskava se nadaljuje.

* **Strela je ubila 73letno ženo.** Te dni je bilo nad Celjem in okolico hudo neurje. Na nekem travniku so tedaj spravljali seno v kupe. Med njimi je bila 73letna zasebnica Mikšetova Polonija iz Črета, ki je pomagala grabiti. Ker še ni deževalo, so ostali vsi na travniku in naprej grabili. Naenkrat je strela udarila in Mikšetova je obležala mrtva. Njeno telo ni bilo ožgano, zaradi česar domnevajo, da je strela udarila blizu nje, njo pa je zadela kap.

* **Truplo utopljenca so našli.** Pred dnevi je 24letni kaznjenec Lojze Cankar po rodu iz Dvora pri Kranju in pristojen v Polhov Gradec delal s tovariši na Breskvarjevem travniku na Barju. Pa je izkoristil priliko, da bi se okopal v strugi. V vodi ga je zgrabil krč in je utonil. Te dni so njegovo truplo potegnili iz vode.

* **Obešenega so našli** v Mariboru 26letnega delavca Jakoba Debelaka iz Brezovca pri Šmarju pri Jelšah. Debelak je bil dalje časa brez dela, kar ga je naposled pognalo v obup.

* **Požar domačije v ptujski okolici.** Posestniku Antonu Krampergerju na Bisečkem vrhu sta zgorela hiša in gospodarsko poslopje. Hkratu je postalo žrtev tudi šest svinj. Domačija je stala na hribu. Ker manjka vode, ni bilo mogoče gasiti. Požar so baje zakrivili otroci, ki so se blizu svinjskega hleva igrali s pepelom, v katerem je bila žerjavica.

* **Žrtev Savinje.** Za prvo žrtev si je izbrala Savinja letos 14letnega Vekoslava Celinška iz Strenskega. Celinšek se je kopal v reki pri Šmarjeti. Nevešč plavanja se je oddaljil preveč od brega ter zašel v globok tolmun, kjer se je začel potapljati. Z njim sta bila njegov 11letni bratec Edvard in 12letni Vorina Franc, ki mu pa žal nista mogla pomagati, ker tudi ne znata plavati. Nesrečni deček je izginil pod vodo. Bil je sin železničarja ter je dovršil letos prvi gimnazijski razred v Celju.

* **Petrolej je strup.** 18mesečni Stanko, sinček delavca Počkaja na Teznem, je staknil steklenico petroleja. Najbrž je bil fantič žejen, videl je v steklenici tekočino, pa jo je začel piti. Kmalu se je začelo dete zvijati v krčih in je čez nekaj ur umrlo za zastrupitvijo.

* **Z otrokom je skočila v tolmun.** V Štanjelu je 40letna Tereza Lukmarjeva, ki je že večkrat kazala znake duševne razrvanosti, sredi noči zapustila posteljo in s svojo 2letno hčerko Olgico v naročju odbežala v temno noč. Vse do jutra je tavala po štanjelski okolici in se naposled s svojim otrokom vrgla v kakih 10 metrov globok tolmun. Otrok se je v naročju matere takoj utopil, mater samo pa so okoličani, ki so nesrečo zapazili, še pravočasno potegnili iz vode in ji rešili življenje. Mater so prepeljali v bolnišnico. Ko se je zavedla, je bila še vedno tako zmešana, da se sploh ni mogla spomniti žalostnega dogodka in tudi ni vedela povedati razloga, zakaj je storila ta obupen korak.

* **Dva mlada roparja.** Iz Trsta poročajo, da so se tamkaj zagovarjali pred sodniki Miroslav in Stanislav Skupek iz Št. Vida nad Vipavo in Viktor Fatur iz Zaloga pri Postojni, ker so vdrli v mesnico Antona Švaglja na Prevalu. Tolovaji so bili preoblečeni v ženske. Nadalje so bili obdolženi roparskega umora Matije Benčina v Podbrežah, ki so mu odnesli 4000 lir. Tretja obtožba je bila, da so napadli tudi Josipino Bežkovo pri Šturjah. Sodišče je obsodilo Miroslava Skupka na štiri leta in sedem mesecev zapora, njegov brat Stanislav je bil oproščen, Viktor Fatur pa je dobil dve leti in pet mesecev. Obsojenca morata plačati po 3600, odnosno 2400 lir denarne kazni.

* **Dva mlada ubijalca v Zagrebu.** V soboto je bila na zagoneten način umorjen v neki garaži na Paptolu v Zagrebu šofer Zdenko Puh. Preiskava je ugotovila, da sta ga umorila 15letni Drago Paraskovič in 12letni Vlado Pari. Ubila sta ga s kladivom, nato pa sta ga prebodla še z nožem. Mlada zločinca sta izvršila zločin, da bi mu ukradla avto in z njim pobegnila v Bosno, kjer bi se preživljala od lova. Prvotno sta oba pokvarjena fanta tajila zločin, končno pa sta povedala resnico.

* **Vlomilec Arnuš v Kranju.** Pod policijsko eskorto je moral te dni v Kranj vlomilec Franjo Arnuš, da pokaže, kje ima skrivališče ukradenega blaga. Arnuš, ki je star šele 24 let, a ima za seboj že več let ječe, je bil prijet oni dan v Ljubljani. Zalotil ga je stražnik na Gallusovem nabrežju, kjer je stal s kovčegom v roki pred lokalom nekega starinarja in mu ponujal v nakup različno blago. Stražniku se je zazdel mladenič takoj sumljiv. Oprezno se mu je približal in ga pozval, naj mu sledi s kovčegom na stražnico. Tam je povedal, da je doma iz Budine pri Ptuju, ni pa vedel povedati, odkod mu obleka v kovčegu. Pri zaslušanju se je čedalje bolj zapletal v protislovja, dokler ni izpovedal, da je šele pred

---

prigovarjanje bob ob steno. Kar si vcepi v glavo, to obleži v njej kakor svinec. Rekel mu pa bom.« Snel je klobuk in se namuznil »In kajne, gospod župnik, če sem rekel kakšno neumnost, ki se ne spodobi, mi tega ne boste zamerili?«

»Kaj pa hočem? Saj imajo še v nebesih potrpljenje, pravi pregovor. Pozdravljen bodi, Janez! Vso srečo ti želim!«

»Hvala!«

Zamišljeno je župnik pogledal za fantom, vzel spet brevir v roke in ga začel obračati, kakor bi bil imel v rokah tobačnico za njuhanje. Platnica se je res dala odpreti. Ko pa je gospod Felicijan hotel potem vzeti ščepec, je zapazil, da se je zmotil. »Da, da, samo da ti, Janez, ne boš narobe zagrabil! In če norost ne sedi pri Petru globlje kakor sreča pri tebi, mu jo bom kmalu izgnal iz glave.« Tako se je pogovarjal sam s seboj, potem pa se je odpravil dalje, da mu je zimsko solnce svetilo v hrbet.

Na drugi strani pa je Gozdnikov Janez hitel v breg po zasneženih planjavah. Menda so mu od pogovora z župnikom ostale v spominu samo vedre besede. To pa seveda ni bil edin vzrok, da se je tako veselo oziral v slepeči lesket. Saj ni mogel drugače gledati, pa tudi misliti ne drugače kakor z nasmehom. Gozdnikov Janez je bil takšne vrste človek, da se mu je vselej vse obrnilo na srečno, in če je srečal v življenju kakšno majhno težavo, se mu je sama od sebe izprevrgla v veselje, ne da bi bil imel z njo dosti opravka. Že od začetka je imel srečo, da se je rodil kot edinec bogatega Gozdnika — tri in dvajset let je bilo zdaj že tega — in da je čutil edino bolečino v mladosti takrat, ko so mu zobje rasli. Kakor solnčna nedelja so mu minevala šolska leta. Leto za letom je prinašal iz šole najboljša izpričevala, pa ne samo zaradi tega, ker je njegova mati pošiljala vsako leto učitelju največje klobase. In ne samo v šoli, tudi na cesti je bil Janez najurnejši in najmočnejši. Če se je kdaj igra izprevrgla v prepir, so bili zmerom drugi fantje tisti, ki so šli z bunkami domov. Močnejši od njega je bil samo češki Peter. Ta pa je visel ob Janezu kakor senca ob človeku. Siroti brez doma, ki ga je občina redila iz sočutja in ga pehala od vrat do vrat, se je zdel z vsem obdarovani sin bogatega kmeta kakor čudežno dete, ki ga je ustvarila sreča in ki ga je treba samo strmé občudovati. Drugi fantje, ki so imeli doma kmetije, so mislili pač nekoliko manj sveto o Janezu. Toda čeprav so v zavisti stali vsi proti enemu, jim vendar ni nič pomagalo. Janez s češkim Petrom, ki je imel že z dvanajstimi leti takšne pesti kakor dorasel mož je bil močnejši kakor tucat drugih.

In ko so prišla za Janeza »smešna leta«, se je začela tudi sreča njegovega srca tako mirno in srečno razvijati, kakor se razvija zdravo drevesce, katerega seme je bilo padlo na plodna tla. Nekoč poleti — praznik je bil — je stal Janez na vrtu in mati mu je trgala najtenše nageljne. Tedaj je šlo mimo vrta neko dekle z rožnatim obrazom in nekako plašno pozdravilo. In tedaj se je zgodilo nekaj čudnega. — da je naposrеč Gozdnik Janez, ki je vendar hodil z Jeznikovo Julko šest let skupaj v šolo, tako debelo pogledal svojo tovarišico, ki je iznenada zrasla kakor konoplja, kakor bi jo bil ta dan prvič v življenju videl. In ko je kar onemel, mu je mama razkuštrala lase in mu rekla: »Da, le poglej jo! Ta bo še rasla za tebe!« Gozdnikovi in Jeznikovi so bili najmogočnejši na vasi. Iz teh dveh družin so bili že skozi več rodov vsi vaški župani. In preden sta se mogla mlada med seboj pomeniti, so se pomenili že njuni starši.

Toda pravo srečo je treba zidati počasi kakor dobro hišo. Janez je moral počakati leto dni, preden je nekoč zvečer šepnil Julki čez plot na uho:

»Ti in jaz bi bila pa dober par, ali ne?«

Čisto resno, ne da bi bila kaj zardela, je Julka počasi odgovorila:

»To sta menila že tudi moj oče in moja mati. Res.«

»Kaj pa ti? Ali tudi misliš tako?« Janezu je pri teh besedah zaigralo zaljubljeno srce. Za odgovor pa ni bilo več časa. Iznenada je stala Jeznica poleg njiju in poslala hčer v hišo. »Saj se ti bo še kakšen netopir v lase zapletel,« ji je rekla. In od tistega večera dalje je Jeznica pazila na svojo hčer, da bolj ni mogla.

Kar čudno je bilo, kako pogosto je odtlej Janez srečal Jeznico. Bila je povsod, kjer je menil Janez, da mora biti Julka. In leto nato, v jeseni, je moral Janez ugotoviti tudi to, da je Jeznica budna še celo takrat, ko bi bila morala po vsej pravici spati. Prišel je namreč dan, ko je moral oditi k vojakom. Pel je in vriskal še takrat, ko so vsi drugi že komaj hodili. Saj je moral ostati veder in trezen, ker je hotel iti zvečer k Julki po slovo za dolge mesece, ko bo sedel v vojašnici. In ko je zvečer po velikih križih in težavah potrkal na Julkino okno in ji začel šepetati skozi debele križe lepe besede, je iznenada stala Jeznica pri oknu kakor duh, ki je prilezel iz tal, in začela »vihravega ponočnjaka« oštevati, da je Janez kar odskočil in zbežal čez plot. Toda svoje je Julki le povedal, in zato si materinih besed ni preveč jemal k srcu. Zavriskal je v noč, da je odmevalo od gora.

tedni prišel iz zapora v Mariboru, kjer je bil na sodišču obsojen na 18 mesecev ječe, ker je okradel sodnika g. Kajzerja, Takoj po prestani kazni se je napotil v Ljubljano, kjer pa se ni mudil dolgo in jo je raje mahnil na Gorenjsko. Tu pa se je takoj spet lotil vlomov in tatvin. Nazadnje je priznal, da izvira obleka, ki jo je imel s seboj v kovčegu, od vloma v stanovanje inž. Franja Jurharja v Kranju, kamor se je splazil v noči na 29. junija.

* **Vlomi okoli Zagorja.** Pred dnevi se je splazil skozi okno v sobo cestarja g. Strojana v Zagorju tat in mu odnesel precej obleke. Še istega dne so prijeli Alojzija Stebana, brata zloglasnega Cirila, ki tudi v zaporu čaka na plačilo. Na svobodi je še nevaren ptiček Sajovic iz Trbovelj. Njemu pripisujejo gori omenjeni vlom in vlom v trafiko ge. Ranzingerjeve na Švepovni. Dalje je bilo vlomljeno v Müllerjeve gostiln. prostore, ki jih ima v najemu Peter Govejšek. Vlomilec je odnesel okrog 100 jajc, pet litrov žganja, 20 kilogramov masti, štiri kilograme fine kave, tri kilograme sladkorja, 12 škatlic sardin, gojzerje, sandale in budilko in za 150 dinarjev cigaret. V noči na prejšnji četrtek se je tat vtihotapil v spalnico učitelja g. Vinka Košmerla v Potoški vasi, med tem ko sta zakonca Košmerlova trdno spala. S stola poleg postelje je pobasal Košmerlovo obleko, v kateri je imel učitelj okoli 300 dinarjev gotovine, vrednostnih papirjev za okroglo 3000 din, uradniško železniško in lovsko legitimacijo. Upamo, da se bo orožnikom posrečilo spraviti za zapahe še poslednje ostanke Štebanove tolpe.

* **Bratu je dvakrat zažgal hišo.** Pred štirimi leti je gorelo v hiši Štefana Pintariča v Šafarskem pri Štrigovi. Takrat so vsi obdolžili požiga mladega pastirja, katerega truplo so našli zoglenelo med pogoriščem. Ker so pa ljudje šušljali tudi o drugih krivcih, so orožniki prijeli najprej neko žensko, nato pa še oškodovančevega brata Rudolfa. Ta je tajil in zanikal krivdo. V času, ko je bil Rudolf Pintarič v preiskovalnem zaporu, je v novozgrajeni hiši Štefana Pintariča spet nastal ogenj. Domači hlapec je v neznancu pri siju ognja spoznal gospodarjevega brata Rudolfa. Oblastva pa niso mogla spraviti v sklad nasprotja: Rudolf Pintarič v zaporu, a hlapec ga je videl, kako je zažigal. Štiri leta te uganke niso znali rešiti. Šele pred nekaj dnevi so jo pojasnili. Rudolf Pintarič si je od jetniškega paznika v Varaždinu izposloval dovoljenje, da je za eno noč šel iz zapora na obisk k svoji ljubici. Preiskava je dognala, da se ta dan točno ujema z dnem, ko je pri Štefanu Pintariču ponovno gorelo.

* **Nevarnega ptiča iščejo.** Po Zagorju in okolici so bile tatvine na dnevnem redu. Dva zlikovca, brata Stebana, imajo že zaprta. Iščejo še Leopolda Sajevica. Te dni so prijeli Sajevičevega pajdaša mladega Zajca, ki je Sajevicu pomagal pri vlomih.

* **20 let za umor brata.** Pred velikim senatom v Celju je bila razprava proti 41letnemu Pintariču Francu, ki je aprila letos v Sromljah z lovsko puško ustrelil svojega brata Josipa, da je ta v nekaj minutah umrl. Franc je že več let kuhal jezo nad svojim bratom, katerega je zaradi dote, ki bi mu jo moral brat izplačati, dvakrat tožil. Sovraštvo med bratoma je raslo in Franc je grozil bratu, da mu bo polomil noge, oči izkopal in ga ustrelil. Sovraštvo je prišlo do vrhunca takrat, ko ga je Josip naznanil orožništvu zaradi grožnje. Usodnega dne je zvečer prišel Franc domov iz Dečnih sel v Sromlje, kjer je stanoval njegov brat, z namenom, da brata ubije. Pod suknjičem si je skril lovsko puško, katero je zložil v posamezne dele. S seboj pa je vzel tudi dve patroni, ki sta bili napolnjeni s šibrami razne velikosti. Pri Zarnikovem vinskem hramu je opazil, da mu gre nasproti brat. Ko se mu je kakih 15 m približal, je sprožil puško in ustrelil brata v prsi. Brat je divje zakričal in se zgrudil. Medtem ga je brat drugič ustrelil. Krogla je prestrelila hrbet, vendar pa je Josip še vstal in šel, ves krvav kakih 18 m proti Zarnikovi zidanici, kjer se je zgrudil in izdihnil. Pintarič Franc je bil obsojen na 20 let robije in na trajno izgubo častnih državljanskih pravic.

* **Tat v župnišču.** Šentjakobskemu župniku v Ljubljani Janku Barletu je neki 25letni moški ukradel iz sobe zlato uro z dvema pokrovoma in zlato lovsko verižico, čije členke sestavljajo liki razne divjačine.

* **Predrzen tat.** Posestnik Rudolf Kramberger s Placerskega vrha je bil z ženo pri delu na travniku. Doma je pustil 6letnega sinčka, kateremu je prepustil tudi ključ za hišna vrata. Približal pa se je hiši neki neznanec in nagovoril otroka, naj mu da ključ, češ da mora za očeta nekaj poiskati. Fantič je izročil ključ, nato pa si je neznanec nabral lepo zalogo perila in izginil.

* **Roparski napad v Studencih.** Nedavno noč sta dva neznanca v Studencih pri Mariboru napadla 31letnega delavca Alberta Curka. Podrla sta ga na tla, ga močno pretepla in mu vzela suknjič, v katerem je imel denarnico s 150 dinarji.

* **Ropar obsojen.** Goriško sodišče je obsodilo na štiri leta in sedem mesecev 35 let starega Avguština Busekjana, ki je julija lanskega leta napadel Dembičevo Rozo, Marličevo Uršulo, Krevadinovo Ano in Krevadinovo Albino in jim pobral ves denar, ki so ga imele pri sebi. Vsega denarja je bilo samo 60 lir. Obsojenec bo moral plačati tudi 700 lir denarne globe.

Popotnikova torba

Uspel zbor nacionalistov v Ljutomeru

Ljutomer, julija

Te dni je bila v Ljutomeru v Zavratnikovem hotelu skupščina Jugoslovenske nacionalne stranke za srez ljutomersko-radgonski. Zbor je vodil predsednik g. Fran Skuhala in v uvodu pozdravil odposlance, 179 po številu, ki so zastopali vse občinske in krajevne organizacije in strankina poverjeništva sreza. Z velikim odobravanjem je bila poslana pozdravna brzojavka predsedniku stranke Živkoviču. Posebej je pozdravil predsednik senatorja g. Ivana Puclja in narodnega poslanca g. Avgusta Lukačiča. Nato je skupščina počastila spomin prerano umrlega nacionalnega delavca, bivšega poslanca Hajdinjaka in odbornika ljutomerske organizacije Berdena.

Sledilo je izčrpno poročilo predsednika g. Skuhale. Dotaknil se je zlasti gospodarskih težkoč, ki tarejo kmeta, delavca in obrtnika. S primeri je odgovoril na najnovejšo objavo v listih in pri te mugotovil, da v našem srezu ni takega blagostanja. Organizacijsko poročilo je podal tajnik g. notar Šašel. Obe poročili sta bili sprejeti z velikim odobravanjem.

Burno pozdravljen je nato izpregovoril senator g. Ivan Pucelj in orisal zelo podrobno naše zunanje politično stanje in množica mu je živahno pritrjevala, ko je govoril o bratski Češkoslovaški. Poleg tega je podal tudi poročilo o notranji politiki in narodnem gospodarstvu. Poročilo senatorja Puclja je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Sledilo je poročilo narodnega poslanca g. Lukačiča, ki

---

Drugo jutro je odšel s tovariši, s težkim kovčegom obložen. V srcu pa je nosil spomin na Julkine oči, ki mu je bil tako prijeten, tako drag!

Tri leta! Janezu so minila, da sam ni vedel kdaj in kako. Seveda se je med tem marsikaj zgodilo, kar ga je bolelo: najprej je zvedel, da je Julkinega očeta ubilo drevo, ki je prezgodaj padlo, ko ga je sekal, potem pa še to, da je umrla njegova mati, ki je že dolgo bolehala. Pa vendar je imel Janez tudi tu srečo. Ni mu bilo treba gledati, kako so njegovo ubogo mater, ki je toliko pretrpela, polagali v grob. Ni videl njenega izmučenega obraza zadnjih mesecev. Tako si je ohranil v spominu njen obraz lep in vesel.

Ko se je vrnil, je bila njegova prva pot na pokopališče. In tu je spet hotela sreča, da je bil prvi človek, ki ga je srečal na poti k mrtvi materi — Julka. Kako blaženo in presenečeno jo je takrat pogledal. In če je pri tem za trenutek pozabil svojo žalost, mu ne smemo zameriti. Za smrtjo ima vendar življenje svoje pravice. In Julka je v teh treh letih zrasla, postala je okrogla in rožnata kakor jabolko, ki bi ga človek kar ugriznil. Seveda pa pri tem pogovoru nista govorila o ničemer drugem kakor o rajnem Jeznikovem očetu in rajni Gozdnikovi materi. Jeznica je bila namreč zraven kakor zmerom. In tudi Julka, — kakor bi bila v teh treh letih, ko Janeza ni bilo doma, postala še bolj plašna! Komaj da se je upala dvigniti oči. Pa še to samo za kratek trenutek. In njen pogled je bil tako tih in pobožen kakor zrak v cerkvi. Vendar pa se je Janezu zdelo, da je bral v tem pogledu isto, kar je čutil v svojem srcu. Ljubezen človeka hitro prepriča, zlasti če je že sam o njej prepričan.

Moral je slišati škripanje velikih železnih vrat, ki so držala na pokopališče, da se je iz veselja svoje sreče preselil spet na kraj žalosti. In tu je dobil grob, ki je bil okrašen s cvetjem. Pomočil je drhtečo roko v kropilnik, da je z blagoslovljeno vodo orosil grob. Najhuje pri srcu pa mu je postalo šele takrat, ko je bil spet doma in je gledal po domači izbi, ki je bila vsa prazna. Čisto drugače je bilo v njej kakor takrat, ko je še mati živela. »Ne vem, oče,« je rekel, »toliko reči je povsod, pa se mi zdi vendar vse tako prazno. Kakor bi bil nekdo odnesel ognjišče od doma.«

»Da, fant, čuti se, da matere ni več pri hiši.« Stari Gozdnik si je segel s prsti v osivele lase. »Glej, da boš kmalu pripeljal k hiši kaj spodobnega. Zaradi mene se lahko že pred veliko nočjo oženiš.«

Ali ste že kdaj videli, kako se plazi čez polje senca črnega oblaka, za njo pa hiti spet smehljajoče se solnce?

Nekaj dni nato, v nedeljo po roženvenski, sta šla stari in mladi Gozdnik, oče v dolgi suknji, sin pa v suknjiču in s poslednjimi nageljni, ki jih je še dobil na domačem vrtu, od doma, k Jeznikovim. Janez je stopal nekaj korakov pred očetom. Poskušal je hoditi počasi, umerjeno, kakor se pač spodobi za fanta, ki bo po veliki noči postal že kmet, pa se mu ni posrečilo. Kar neslo ga je naprej.

Jeznica ju je že od daleč opazila, kako praznično sta bila pripravljena, in lokav nasmešek se ji je razlil po obrazu. Julka se je hotela skriti, toda Janez jo je prehitel in ujel. V izbi so najprej klepetali o vremenu, živini in lenih hlapcih, potem so popili kozarček, in ko so stekle zadnje kapljice po grlu, so začeli govoriti o ženitovanju. Jeznica in Gozdnik, obema je bilo to prav, samo za doto sta se pulila. Gozdnik je hotel imeti več, Jeznica pa je skoparila, češ, saj bo hči po njeni smrti še kaj dobila. In ko sta stara dva mešetarila, sta sedela mlada dva pri peči. Julka je pobešala oči in držala roke v naročju. Janez pa se je smehljal in v zadregi mežikal.

Kakor so dnevi v jeseni še dolgi, vendar je prišel večer in stara dva še nista bila s kupčijo pri kraju. Naposled sta se pomenila. Čeprav je posestvo čakalo Julkinega brata, ki je bil še pri vojakih in se bo šele drugo jesen vrnil, vendar je ostalo za Julko še precej denarja, ki ga bo dobila na roko. Gozdnik je bil videti z uspehom svojega prigovarjanja zadovoljen. Jeznica je bila pa tudi hudo ganjena, ko sta se nehala pogovarjati o poslovni plati ženitve. Debele solze so ji polzele po licih, ko je prijela mlada dva za roko in rekla:

»No, naj bo v božjem imenu srečno!«

Janez je zaradi svečanosti trenutka potlačil svoje veselje in rekel:

»Kajne, Julka, kakor je treba, si bova zvesta, in trdno se bova oba držala.«

»Zvesta in trdna«. Počasi je Julka ponovila te besede. In tako je zardela kakor kuhan rak. Kako mu je bila takrat všeč! Najrajši bi bil zavriskal, jo objel in jo poljubil, toda Jeznica se je vmešala: »Takih reči pa še ne maram. Ali ne bosta mogla počakati do ženitve? Z nedolžnim poljubom se začne, kdaj se pa neha, pa nihče ne ve.«

(Dalje prihodnjič.)

je očrtal nekaj perečih gospodarskih vprašanj, ki čakajo rešitve, a naš mali človek trpi. Za svoja izvajanja je bil deležen dolgega odobravanja.

Lepo uspela skupščina nacionalnih borcev je pokazala, da je nacionalni življ v našem obmejnem srezu zelo borben. Značilen za borbenost naših nacionalnih in naprednih ljudi je edinstven primer, da je prišel na skupščino peš 24 km daleč znani borec 70-letni Franjo Žinkovič, posestnik iz Hrašenskega vrha pri Radencih. Skupščina je pokazala, da so vrste obmejnih nacionalistov neomajne in složne.

Ljudje jokajo po opustošenem polju

Pišece, julija.

V bizeljskem vinogradniškem okolišu je letos trta lepo odcvetela in kazalo je, ker je toplo in suho vreme tako lepo streglo trti, da bo letos vinska letina tako dobra, kakršne že ni bilo od leta 1917. Toda v nedeljo okoli pol 17. ure so se zgrnili nad nami črni oblaki in vsula se je strašna toča. Ledeno zrnje, med katerim so bili za oreh debeli kosi, je neusmiljeno klestilo rast. Ljudje pravijo, da je toča padala od vseh strani, kakor bi jo bil sukal vrtinec. Kakšne pol ure je brez prestanka padala.

Ves bizeljski okoliš je prizadet. Od Zdol do Podsrede in Sv. Petra pod Sv. gorami in še čez Sotlo na hrvatski strani proti Klancu do Marije Bistriške je zbita vsa rast. Na trtah ni več grozdja. So vinogradi, kjer ni ostal na trtah niti listič in še mladike so odbite. Okleščeno je tudi sadno drevje, zbito v tla vse žito, uničena turščica in fižol, a krompir bo rodil le šiške.

Ljudje hodijo po polju in jokajo. Kraji tod okoli so tako že siromašni, zdaj pa jih je zadela še ta strašna nesreča, ki jim je vzela ves živež, da bo lakota neizbežna. Škoda se še ne da preceniti, gre pa v milijone, saj po vrhu vsega trta še tudi prihodnje leto ne bo v redu rodila. Prav tako bo občutilo posledice sadno drevje. Mnogi vinogradniki, ki so se zadolžili, da so si nabavili modro galico za škropljenje proti peronospori, čutijo nesrečo še huje. Ni uničeno samo delo, še denar je vržen proč.

Oblastva naj bednemu prebivalstvu priskočijo na pomoč z vsemi sredstvi. Zlasti naj se zdaj gradijo ceste, ki so že v načrtu, da bodo ljudje zaslužili vsaj za košček kruha. Pa tudi druga javna dela naj se omogočijo. Vse to je nujno, ker bo sicer kmalu potrkala na kmečka vrata prava lakota.

Vesele in žalostne iz Poljanske doline

Poljane, julija.

Vesela novica je ta, da je prišlo nekaj naših rojakov in rojakinj po dolgih letih spet enkrat na obisk svojih rojstnih krajev in svojcev. Tako je prispel Pavel Tavčar, sorodnik pokojnega dr. Ivana Tavčarja, zdaj drugič v teku svojega 40letnega bivanja v Ameriki na obisk domovine. Kljub dolgi dobi odsotnosti ni pozabil svojega rojstnega kraja Poljan. Zlasti pa ga je privedla domov ljubezen do 85letne matere in drugih svojcev. V Ameriki ima veliko posestvo (farmo), urejeno po najmodernejših ugotovitvah napredka. Svoj materin jezik je ohranil čist.

Z našimi Amerikankami je pa v petek prišla tudi njegova sestra, ki je živela že 31 let v Ameriki. Oba imata tam svoji družini, vzgojeni v slovenskem duhu. Svojo zavednost spričujeta tudi s tem, da sta prispevala lep znesek za preložitev Tavčarjevega spomenika na primeren kraj sredi vasi, da ne bi bil tako skrit. — Našima rojakoma želimo, da bi prijetno prebila svoje počitnice v domačih krajih in odnesla najlepše vtiske od nas v svojo novo domovino.

* * *

Društveno življenje se v dolini kljub vsem težavam zadovoljivo giblje. Vse naše prireditve so lepo obiskane. V nedeljo 17. julija bomo imeli spet lepo prireditev. Razvili bomo sokolski prapor za naš naraščaj. Slavnost se začne že na prejšnji večer s podoknico sestri kumici in kresom. Drugi dan ob 1/2 10. uri se Sokol pokloni na Visokem spominu Sokola dr. Tavčarja in visoške gospe, nato pa bo sprevod skozi Poljane. Popoldne ob 1/2 15. bo razvitje prapora, sprevod skozi Gorenjo vas in telovadni nastop, po nastopu pa ljudska zabava s plesom. Igrala bo vojaška godba iz Škofje Loke. Vabljena so vsa sokolska društva in Sokolu naklonjeno občinstvo. Pokažimo, da sokolska misel v Poljanski dolini krepko napreduje.

* * *

Imamo pa tudi žalostne vesti. Kakor znano je pozna slana vzela za to leto vse sadje. Zadnji čas pa nas tolče še toča. Pobila je pred dnevi po oselški občini in Žirovskem vrhu, a to nedeljo popoldne je udarila Javorje. Bila je tako silna, da je vse pobelila. Napravila je hudo škodo, zlasti na žitu. Tudi košnja letos ni obilna zaradi neugodnega pomladanskega vremena.

* *

Dolina ima zdaj že precej letoviščarjev in precej jih še pride. Da bi po tem dežju, ki smo ga imeli zadnje dni, le postalo ugodno vreme za kopanje.

Nove ceste v Zasavju bodo vsem koristile

Trbovlje, julija.

Ko so lani kmetje iz Dobovca in okolice začeli graditi cesto v dolino, so mnogi močno dvomili, da bo to delo tudi dovršeno. Toda nejeverneži so podcenjevali železno voljo dobovških kmetov, ki se predobro zavedajo, da je cesta na Dobovec in dalje na Kum ne le za Dobovčane, marveč za vse Zasavje velikega gospodarskega pomena. Naši Dobovčani in Kumljanci vedo, da bo po novi cesti pritekel v njihove ubožne domačije denar, da bodo avtomobilisti, ki se bodo vzpenjali po novi cesti na Kum, počasi začeli prihajati kot letoviščarji v te lepe kraje. Zraven pa bodo še druge izpodbujali za ta kotiček slovenske zemlje.

Danes je cesta s prostovoljno tlako že zelo daleč dograjena. Z dograditvijo dobovške ceste bo znova stopilo v ospredje vprašanje nove zasavske ceste, o katere potrebi se je že pred leti mnogo pisalo in govorilo. Z zgradbo zasavske ceste bi se gospodarstvo Zasavja mogočno dvignilo in oživel bi tujski promet zlasti v naših planinah, katerih lepota je le redkim znana.

Pred leti se je govorilo tudi o granji ceste na Sv. Planino, toda denarja ni bilo in načrt je bil opuščen. To se pravi, da bi se denar že dobil in tudi dovolj delovnih moči je bilo tedaj na razpolago, toda manjkalo je menda dobre volje za uresničenje tega koristnega načrta. Zdaj pa je prišla nova zasebna pobuda. Zagovarja se misel, da bi se zgradila cesta na Mrzlico. Mrzlica je nekaj višja od Sv. Planine in ni nič manj priljubljena izletna točka, kakor je Sv. Planina. Tam ima svoj dom podružnica Slovenskega planinskega društva. Podružnica dela zdaj resno na tem, da se zgradi še v letošnjem letu na Mrzlico cesta, po kateri bodo mogla voziti tudi motorna vozila. Da bo to velika pridobitev za naš tujski promet, pač nihče ne more dvomiti.

Možje, ki vodijo trboveljsko podružnico Slovenskega planinsk. društva, nam jamčijo da bodo zasnovani načrt izvršili. Denarja za prvo silo imajo. Zaenkrat bo zaposlenih 20 delavcev, kasneje se bo število pomnožilo. Cesta se bo odcepila od banovinske ceste Trbovlje—Savinjska dolina pri Lizi na sedlu ter bo odtod držala v položnih serpentinah po severnem pobočju Mrzlice na vrh. Koliko bodo stala vsa dela, je težavno presoditi.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naši na tujem

IZ SODINGENA (Nemčija) nam pišejo: Tukajšnje Jugoslovensko narodno žensko društvo pod vodstvom gospe Rahlejeve dobro uspeva. Na kresni večer smo priredile kavni venček z lepo domačo zabavo, ki se je izvrstno obnesla. Od blizu in daleč nas je obiskalo nad 200 slovenskih žena in deklet iz domačega in sosednih društev. Med drugimi so prišle gospe predsednice iz Erkenschwicka, Recklinghausena, Gerthe, Stoppenberga in Holthausena in zvezna predsednica ga. Korentova iz Buera. Zalo nas je razveselil tudi obisk ge. Klebetove iz Essena, naše gostilničarke in dobre prijateljice. Tudi predsednik Jugoslovenske narodne centralne zveze g. Bolha iz Essena in njegov namestnik g. Doberšek Fr. iz Recklinghausena sta bila nekaj ur med nami. Številni nemški gostje domačini so se prav dobro zabavali med nami, kar je dokaz, kako lepo prijateljstvo vlada tukaj med nami in domačimi. Srečolov, harmonika, petje in ples so nam polepšali domači večer, poln spominov na daljno lepo domovino in na mlada leta. Vsi gostje so izrazili željo, da bi se take prireditve še večkrat vršile.

IZ HOLTHAUSENA (Nemčija) pišejo: Te dni nas je za vedno zapustila dobra članica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva v Holthausenu Helena Bedenikova. Bolehala je že več let. Pokopali smo jo ob veliki udeležbi. Do groba smo jo spremili z našo prelepo zastavo Jugoslovenske narodne centralne zveze iz Essena. Pokojnica je bila po rodu Žoharjeva iz Hrastnika. Tudi soprog, Bedenik Silvester, je po rodu iz Hrastnika. Preostalim naše sožalje!

IZ BUER-HASSELA (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno delavsko društvo »Edinost« v Buer-Hasselu se odpelje 2. avgusta z glavne postaje v Oberhausenu v domovino, 28 avgusta pa se spet vrne. Vožnja bo stala z brzim vlakom od Oberhausena do nemško-jugoslovenske meje na Jesenicah 48 mark na odraslo osebo za tja in nazaj. V Jugoslaviji bodo imeli izletniki po vseh železnicah 50 odstotkov popusta. Pojasnila daje in prijave sprejema predsednik društva g. Rogina, Buer-Hassel, Schlagbaum 50, samo še do 25. julija. — Po dolgem bolehanju je v starosti 66 let za vedno zatisnila svoje blage oči zvesta članica ženskega oddelka našega društva ga. Ana Bergomaževa, rojena Paučnikova. Rajnka je s svojim zakonskim tovarišem živela 37 srečnih let. Poročila se je bila 1901. v Trbovljah. Kako je bila priljubljena, je pokazala obilna udeležba na pogrebu. Na pokopališču se je od rajnke z ganljivo besedo poslovila predsednica našega ženskega oddelka ga. Jermanova in položila krasen društveni venec na grob. Bodi ji lahka tuja zemlja, žalujočemu soprogu in hčeram pa naše iskreno sožalje! — V nedeljo 5. junija je društvo priredilo binkoštni izlet. Ob 9. dopoldne smo se odpeljali z velikim avtobusom na hrib sv. Ane pri Halternu, kjer je bila v lepi cerkvici darovana sv. maša s petjem in cerkveno glasbo. Po sv. maši smo nadaljevavali izlet preko Dülmena v Borkenberge na letališče, kjer smo si ogledali letala. Potem je bil skupni obed in po obedu smo se odpeljali v Haltern v kopališče, kjer smo ostali do večera. Med vožnjo nazaj smo se ustavili v gostilni Sickingmühle, kjer smo se veselo razpoloženi pri domači pesmi in harmoniki zabavali pozno v noč ter potem nastopili vožnjo nazaj. Hvala društvenemu odboru za tako lepo prireditev, posebno pa našemu harmonikarju rojaku Razpotniku, ki nas je ves čas spremljal in v Sickingmühlu pridno skrbel, da smo se tudi v plesu vrteli.

IZ GLADBECKA (Nemčija) nam pišejo: V nedeljo 19. junija je imelo društvo »Domovinski zvon« v Stenzovi dvorani zborovanje, ki so se ga udeležili tudi gostje od našega konzulata iz Düsseldorfa. Predsednik g. Jazbec je pozdravil vse navzočne, posebno omenjene goste, nato pa je pozdravila goste še predsed-

nica Narodnega ženskega društva »Kraljice Marije« ga. Lončarjeva. Sledile so deklamacije štirih dečkov in petih deklic v slovenskem jeziku, kar nam je vsem zelo ugajalo. Ena izmed deklic, stara komaj šest let, je deklamirala pesem, ki je izražala željo po slovenski šoli in slovenskem učitelju. Prav ginjeni smo bili, ko smo jo poslušali. Po deklamacijah je govoril ataše g. Korošec in naglašal svoje veselje, da so rojaki v tujini tako zavedni: Jugoslavija je velika in močna država in živi s sosedno Nemčijo v dobrem prijateljstvu. G. Jazbec se je gostom zahvalil za obisk in pozval vse, da smo zaklicali kralju Petru II. in kraljevskemu domu trikrat »Živel«. Isto tako smo nazdravili nemškemu vodji Adolfu Hitlerju. Zapeli smo še »Lepo našo domovino«, nato pa sta se gosta iz Düsseldorfa, ataše g. Korošec in izseljenski komisar g. Kranjc, poslovila. Godci so jima zaigrali koračnico in množica ju je živahno pozdravljala.

Skoro bi se bila zaletela v zemljo zvezda

Šele zdaj so zvezdoslovci objavili poročila o veliki nevarnosti, ki je grozila lani naši zemlji. Pravijo, da je 30. oktobra l. 1937. manjkalo samo pet in pol ure, pa bi bila udarila v zemljo majhna zvezda, ki se ji je vedno bolj bližala. Zvezdo so odkrili 24. oktobra. S silno hitrostjo se je bližala zemlji. Med zvezdoslovci je zavladala velika napetost, pa tudi strah. Niso pa hoteli o nevarnosti obvestiti ljudi, ker bi bil nastal po svetu strašen poplah. Ko se je že zdelo, da je nesreča neogibna, je naenkrat izpremenila svojo smer in zdrvela naprej v vesolje. Od zemlje je bila oddaljena samo okrog 560.000 km. V vesolju taka razdalja ne pomeni nič.

To nebesno telo, ki je pomenilo veliko nevarnost za zemljo, je odkril dr. Reinmuth iz Heidelberga, zato je po njem dobilo ime »Reinmuthovo telo 1937«.

Kaj bi se bilo zgodilo, če bi bila trčila skupaj ta planet in naša zemlja? Na to vprašanje je odgovoril predsednik Angleškega zvezdoslovnega društva dr. Martin Davison takole: Reinmuthovo telo meri v premeru samo okrog 3 km, vendar bi bilo pa napravilo na zemlji več sto kvadratnih kilometrov obsegajočo jamo. To bi se bilo zgodilo tam, kjer bi bil planet padel na zemljo. To pa še daleč ni vse. Ob trčenju bi bila nastala strašna vročina, da bi bilo sežgano na več sto kilometrov daleč naokrog vse, kar je na zemlji. Poleg tega bi se bilo streslo vse ozračje okrog zemlje in posledica bi bila smrt stotisočev bitij, živečih v onem delu zemlje, kjer bi bila nastala nesreča.

Človeštvo si torej lahko čestita, da je šla ta nevarnost mimo zemlje. Pravijo, da bomo ta planet spet videli približno čez tri leta, ker bo spet drvel mimo naše zemlje. Upajmo pa, da nam bo tudi čez tri leta prizaneseno, kakor nam je bilo lani.

Črnci se spet zelo množijo

V tistem času, ko je divjala v Kanadi francosko-angleška vojna, je major Rogers prerokoval, da bo alkohol v enem samem stoletju iztrebil vse črnce, kar jih je tedaj živelo v Severni Ameriki. Skoro bi bil imel Rogers prav, kajti število črncev je pod vplivom alkohola silno padlo že v nekaj desetletjih. Kljub temu pa je bilo Rogersovo prerokovanje le malo preveč pogumno, kajti za zdrav in navsezadnje tudi ne tako malo-številen narod črncev je vendarle premalo eno stoletje, da bi jih čisto iztrebilo. Njih število je od tistih časov do leta 1900. le padlo na 270.000.

Tedaj pa se je nazadovanje ustavilo in črnci so se začeli celo množiti. Uradno javljajo, da je število črncev v Ameriki od leta 1900. pa do danes naraslo že na 337.066 (to je za 24.7 odstotka). Dejstvo, da se je njih število tako pomnožilo, moramo pripisovati raznim okolnostim. Med črnci je čedalje manj bolezni, ker je smisel za zdravstvo med njimi zelo napredoval. Pijanstvo se je med njimi skoro poleglo.

Še bolj pa so se pomnožili črni Maori, ki prebivajo v območju Južnega morja. O teh je bil svet še bolj prepričan, da jim bije že zadnja ura. Ko so se Angleži v začetku prejšnjega stoletja začeli naseljevati na Novi Zelandiji, je živelo tam okoli 100.000 domačinov. V slabih sto letih se je to njihovo število znižalo na 40.000. Nihče ni mislil, da bi ti ljudje imeli še bog ve kako dolgo bodočnost. Začetek 20. stoletja pa je tudi tu prinesel svoj preobrat. Od leta 1932. do leta 1936. se je število rojstev med temi domačini silno dvignilo, kar na 41.6 na vsakih tisoč ljudi v enem letu. Umiralo pa jih je čedalje manj, komaj 18 na tisoč. To je res zavidanja vreden prirastek 13.6. Če pomislimo, da prirastek v Novo Zelandijo priseljenega prebivalstva iz Anglije znaša komaj 8.3 na tisoč, smo lahko prepričani, da domačinov na tem otoku še ne bo tako hitro konec.

× **30.000 žrtev kolere v Indiji.** Po vesteh iz Alahabada divja kolera v Indiji že 11 tednov. Doslej je umrlo okoli 30.000 ljudi. Vsi ukrepi za pobijanje kolere so ostali doslej brezuspešni.

× **Žena ruskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova ustreljena.** Po vesteh varšavskih listov so našli ženo Litvinova ustreljeno z revolverjem. Vendar doslej še ni ugotovljeno, ali so jo ustrelili agenti ruske državne tajne policije, ali gre za samomor. Znano je, da so agenti ruske državne tajne policije gospo Litvinovo dolgo preganjali, ker so jo kot Angležinjo smatrali za zelo nevarno. Uvedena je stroga preiskava, da se pojasni njena smrt.

× **Vlak s hitrostjo 201 km na uro.** Lokomotiva železniške družbe London Northen Railway je te dni potolkla angleški rekord hitrosti. Dosegla je hitrost 201 km na uro. Prejšnji rekord je bil precej manjši. Lokomotiva je najmodernejša na svetu.

× **Človek brez domovine.** Z zanimivim primerom človeka brez domovine se pečajo angleška oblastva. V Harwichu so aretirali, ko je hotel stopiti na angleška tla, nemškega izseljenca dr. Arturja Zuckerja, ki je pred 10 meseci izgubil iz političnih razlogov nemško državljanstvo. Od tistega dne je dr. Zucker neprestano na potovanju. Hodi po svetu in išče, kje bi se mogel naseliti, pa ga povsod odklanjajo. V Harwich je prispel iz Antwerpna. Če se ne bo zavzelo zanj angleško notranje ministrstvo, bo poslan v Belgijo, čeprav je pokazal odlok belgijskega notranjega ministrstva, da ne sme stopiti na belgijska tla.

× **Svojo lastno ženo je ugrabil.** V Wiesbadenu v Nemčiji so imeli pred sodiščem zanimivo razpravo. Na zatožni klopi je sedel mož, ki je poskušal ugrabiti na cesti svojo lastno ženo. Po večletnem srečnem zakonskem življenju se je začel med možem in ženo prepir. Žena se je naveličala večnega prepira v hiši in je nekega dne ušla, ker njen mož ni hotel privoliti v mirno ločitev. Mož se je na vse načine prizadeval, kako bi pripravil ženo do tega, da bi se spet vrnila k njemu. Zlepa ni šlo več. Zato se je odločil, da poizkusi s silo. Izvedel je, da se njegova zakonska družica mudi v Wiesbadenu. Odpeljal se je z avtomobilom tja, da bi jo poiskal in pregovoril, naj gre z njim domov. Naključje je hotelo, da jo je srečal, ko se je peljal po neki wiesbadenski ulici. Hitro je skočil iz avtomobila in jo skušal še enkrat na miren način pregovoriti. Žena pa ni hotela o tem ničesar slišati. Mož jo je tedaj zgrabil in s silo odvedel v svoj voz. Ker je žena na vso moč vpila in se branila, se je brž nabralo okoli avtomobila vse polno ljudi, ki seveda niso vedeli, za kaj je šlo. Mislili so, da hoče kak nasilnež ugrabiti tujo žensko. Zato so brž obvestili policijo, ki je prihitela na kraj nenavadnega dogodka. Med tem pa jo je avtomobilist z nenavadnim plenom že odkuril. Policija je ukazala zapreti vse ceste, da ta čudni sumljivi mož ne bi ušel. Res so ga prijeli in rešili ugrabljenko. Te dni so temu možu, ki je s silo hotel privesti ženo nazaj domov, na sodišču v Wiesbadenu dokazali, da je to prepovedano. Pravijo, da je kazen treh mesecev zapora, ki jo je dobil, še dosti mila.

× **Pozabljena postaja podzemske železnice.** Bilo je pred 35 leti, ko je potreba nanesla, da so morali v Londonu graditi podzemsko železnico. Hišni posestniki okoli te železnice pa so na vse pretege ugovarjali, da bi bila postaja nevarna in da bi se zemlja pogreznila. Ko so pred 35 leti bili že tako daleč, da bi bili novo postajo lahko izročili prometu, je bil protest tako glasen, da so ga morali uvaževati in postaje niso smeli izročiti prometu. Vhod v podzemsko postajo so zadelali z železnimi ploščami, dokler bi obravnava ne pokazala, kako se bodo poravnali. Tudi do obravnave ni prišlo in tako je ostala podzemska postaja ves ta čas zadelana. Ker se medtem zemlja ni pogreznila, niti posestniki niso več tako sitni, se je zdaj nekdo spomnil pozabljene postaje. Zdaj upajo, da ne bo več ovir in da bo 35 let stara, dasi nova postaja kmalu izročena prometu.

× **Strupeni pajki — velika nevarnost za London.** Skrbem, ki navdajajo prebivalstvo Londona spričo priprav angleške vlade za obrambo mesta pred napadi iz zraka, se je pridružila te dni še ena: skrb za varnost pred razvpitim tropskim pajkom, ki s svojim vgrizom lahko umori človeka. Ta pajek, ki ga imenujejo črno vdovo, se je udomačil v londonskem terariju, kjer ga prirodoslovci negujejo in opazujejo. Črna vdova spada med najbolj strupene pajke na svetu. Če piči človeka, je po njem. Žrtev umira v strašnih bolečinah. Londonski listi obravnavajo vprašanje, kaj se bo zgodilo s črnimi vdovami v primeru kakšnega letalskega napada na angleško prestolnico. Mrčes se bo razbežal, napadal bo ljudi in posledica tega bo strašna smrt. Zmeda med prebivalstvom bo velikanska. O zadevi so razpravljali celo v državnem zboru, kjer je neki poslanec vprašal ministra za narodno zdravje, ali ve, kakšno nevarnost pomeni ta pajek za prebivalstvo Londona. Poslanec je tudi pripomnil, da pričakujejo črne vdove pomnožitev svojega rodu. Treba je prebivalstvo pravočasno opozoriti na to nevarnost, je dejal poslanec, kajti prirodoznanstvo nima zmerom v vidu varnosti človeškega življenja.

× **Seme solnčnic je važno zdravilo.** V čaju umiri kri, zobanje suhega semena pa je proti shujšanju. Rusinje rade zobljejo seme in imajo dolge lase, zajci dobijo po njem mehko dlako, kure svetlo perje. Olje iz solnčnic je dobra zabela in mazilo proti opeklinam. Moka iz solnčnic je prav dobra. Indijanci še danes pečejo iz nje dober kruh.

× **Kdaj rase drevje.** Francoska akademija znanosti je dolgo preučevala rast drevja. Dognala je, da rase drevje najbujneje v času od polnoči do solnčnega vzhoda. Od 6. do 9. ure zjutraj znaša jakost rasti nad 8%, od 9. do 12. ure 2%. Od poldneva do 18. ure drevo skoro povsem preneha rasti, med tem ko se dvigne jakost rasti od 18. do 21. ure na 1%. Od 21. ure do polnoči se dvigne rast na skoro 4%. Jakost rasti od polnoči do prilično 6. ure zjutraj znaša 85%. Več kakor 90% rasti izvrši drevo ponoči ali vsaj v času, ko ni na nebu solnca. Toploto in silo, ki jo sprejme drevo podnevi od solnca, izkoristi za rast najbolj v drugi polovici noči.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Češnjevo pecivo. Mešaj, da se zgosti, sedem dek sirovega masla, tri deke razmehčane čokolade in 10 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj šest rumenjakov, in sicer tako, da primešaš, ko si en rumenjak dobro umešala, drugega in tako naprej. Nato primešaj še sedem dek zmletih orehov ali mandeljnov, osem dek finih drobtin in sneg šestih beljakov. Majhno podolgovato pekačo pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj, potresi s češnjami (češnjam poberi prej koščice) in peci v neprevroči pečici dobre pol ure. Pečeno in hladno zreži na poljubne rezine.

Češnjevi cmoki. V skledo stresi četrt kile moke, dodaj štiri deke sirovega masla in dobro zmešaj z moko. Nato polij po moki četrt litra kropa in hitro in dobro zmešaj. Testo stresi na desko in ga dobro umesi. Umešeno testo tenko razvaljaj in razreži na majhne in enakomerne četverokote. V vsak četverokot položi štiri do pet češenj (češnjam prej poberi koščice), zvij v cmok in jih zakuhaj v slan krop. Vro naj 10 minut. Kuhane poberi v skledo in zabeli s sirovim maslom, v katerem si zarumenila drobtine. Cmoke lahko potreseš s sladkorjem. Namesto češenj lahko porabiš marelice ali drugo sadje, kar da letni čas.

Dobra poletna pijača. Preizkušen recept za »ponarejeni šampanjec«: V večjo posodo daj pet litrov vode, v to štiri do pet cvetov bezga, pol litra kisa pol kile sladkorja in sok ene limone. Posodo pokrij s krpo, in naj stoji na solncu tri dni. Po treh dneh, v katerih pijačo večkrat premešaj, pijačo precediš, daš v steklenice, dobro zamašiš in postaviš na hladno. Ta pijača je izvrstna za žejo in šumi kakor šampanjec. Je pa tudi zelo zdrava. Isto pijačo tudi lahko pripraviš namesto iz bezgovega iz lipovega cveta.

Mlečni riž s sadjem. Skuhaj, a ne premehko, 18 dek riža v enem litru mleka. Riž malo osoli, dodaj malo vanilijevega sladkorja in lupinico limone. Ko je riž kuhan, primešaj osem dek sladkorja v prahu. Primerno skledo, lonec ali posodo za puding splahni z mrzlo vodo, stresi noter kuhani rož, razravnaj in postavi na hladno, da se strdi. Strjeni riž zvrni na krožnik, po vrhu ga nadevaj s stepeno sladko smetano (smetano še posebej posladkaj), po smetani pa potresi posladkane rdeče jagode.

Dušeni telečji zrezki. Za vsako osebo vzameš po en zrezek, ki tehta približno 15 dek. Vsak zrezek dobro potolci, osoli in povaljaj v moki. V kozi razbeli mast in zrezke hitro opeci po obeh plateh, da moka in meso porumenita. Nato poberi zrezke na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. Na masti, na kateri si pekla zrezke, pa prepraži za vsak zrezek po eno žličico prav drobno sesekljane čebule. Ko čebula malo porumeni, potresi žlico moke, in ko tudi moka malo zarumeni, zalij z juho ali vodo. Po okusu osoli in zloži v omako opečene zrezke in jih duši do mehkega. Dodaj še eno sesekljano sardelo (ne soli preveč, ker je sardela že slana), malo zelenega sesekljanega peteršilja in dve ali tri žlice kisle smetane. Ko vse skupaj še malo in počasi prevre, so zrezki gotovi. Zraven daš dušen riž, valjance, žličnike in lahko tudi solato.

Nürnberške rezine. Na deski umesi v testo: 21 dek moke, 14 dek sladkorja v prahu, 14 dek sirovega masla, od pol limone naribano lupinico in ščep amoniakove soli, ki jo dobiš v drogeriji ali lekarni. Umešeno testo naj pokrito počiva 10 minut. Nato razdeli testo v dva enaka dela. Vsak del zase zvaljaj v dve dolgi en centimeter debeli in osem centimetrov široki krpi. Obe krpi položi drugo poleg druge na pomazano pekačo in jih speci. Pečeno krpo pomaži s poljubno mezgo, položi drugo krpo po mezgi in obliij z limonovim ledom. Po ledu potresi zmletih orehov ali mandeljnov in ko se led strdi, zreži v poljubne rezine.

Limonov led: 12 dek sladkorja v prahu in sok pol limone mešaj, da postane gosto tekoče.

Sirov puding. V kozi raztopi šest dek sirovega masla. Na maslo stresi šest dek moke in napravi svetlo prežganje. Prežganje zalij s četrtinko litra mleka, in ko prevre, odstavi. Po okusu osoli in primešaj 10 dek suhega naribanega bohinjskega sira, dva rumenjaka in še eno jajce. Vse skupaj dobro zmešaj, nato primešaj še sneg dveh beljakov. Posodo za puding pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo (a ne prepolno), razravnaj, posodo zapri in postavi v krop. V kropu naj vre približno 30 do 40 minut. Kuhani puding zvrni na topel krožnik, potresi z zribanim sirom in ga zabeli s sirovim maslom. Maslo dobro razbeli, da postane rjavo. Daš kot močnato jed na mizo ali pa s solato za večerjo.

Praktični nasveti

Čevlje iz blaga čisti takole: Najprej dobro zbriši prah, nato jih zdrgni s krpico, namočeno v špiritu, in ko so čisti, jih zbriši še s suho mehko krpo. Bele platnene čevlje pa očisti prahu, nato zmešaj magnezijo z bencinom in tenko namaži čevlje. Ko se posušijo, jih nalahko s čisto krpo zbriši ali pa malo stepi. Ko mešaš magnezijo z bencinom, pazi radi ognja!

Rjave čevlje iz usnja očistiš takole: Najprej jih dobro obriši prahu in še skrtači z mehko krtačo. Nato zmešaj šest žlic mleka in dve žlici terpentina ter s tem čevlje umij. Ko se posuše, jih šele namaži s kremo za čevlje, in nato skrtači ali zdrgni s primerno krpo.

Rjaste madeže na železu odstraniš, če jih zdrgneš s prerezano čebulo, potem umiješ in do suhega zbrišeš. Preden železne predmete pobarvaš z lakom, moraš vso rjo prej izčistiti. To najlaže tako narediš, da vzameš ostro krtačo, jo pomakaš v petrolej in drgneš rjo. Lak namreč rjo na železu samo pokrije, a rja pod lakom žre železo naprej. Zelo priporočljivo je železne predmete, ki so le redko v rabi, umiti z vodo, v katero si dala malo nežganega apna. Ta apnena voda se vleže kakor glazura na železo in rja ne more do njega.

Dobro čistilo. Iz žgane magnezije, vode in čistega alkohola narejeno čistilo odstrani madeže iz usnja, in sicer oljnate in druge mastne madeže. Na madež denemo nekoliko omenjene zmesi in jo pustimo na njem ves dan, naslednjega dne pa skrtačimo magnezijo z mehko krtačo.

Krušne drobtine. Krušnih drobtin ne smemo hraniti v zaprtih posodah, ampak jih denimo v platnene ali papirnate vrečice in obesimo na suhem prostoru, da more zrak do njih.

Iz mladih vršičkov kopriv si lahko narediš ceneno vodo za umivanje las in glave. Večjo steklenico napolni do ene tretjine s svežimi vršički kopriv, ki si jih poprej oprala in prav drobno sesekljala. Dolij 96% alkohola (špirita) in postavi steklenico za 14 dni na solnce. Vsak dan jo večkrat stresi. Čez nekaj časa postane tekočina lepo zelene barve. Potem jo precedi skozi krpo v drugo steklenico in dodaj nekaj kapljic rožnega olja, a to samo radi dobrega duha. Ima brez rožnega olja isti učinek. S to tekočino si nadrgni lasišče, kadar si si umila glavo.

Z blatom oškropljene dežnike osnažimo z mrzlo vodo in mehko ščetko. Ako pa je blato že prisušeno, ga odstranimo s špiritom. Krpico pomoči v špirit in odrgni madež. Tudi obleke se dajo tako lepo očistiti.

Radio Ljubljana

od 10. do 17. julija

Nedelja, 10. julija: 8.00: Šramel »Škrjanček«. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 10.00: Koncert mladinskega pevskega zbora iz Št. Vida nad Ljubljano. 11.00: Otroška ura (Manica Komanova). 11.30: Pisan drobiž (plošče). 12.00 Vesel koncert radijskega orkestra. 13.00: Napovedi, poročila. 13.20: Veseli in priljubljeni napevi (plošče). 17.00: Kmetijska ura: Važnost pregleda živil živalskega izvora za človeško zdravje (dr. Šimen Žibert). 17.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet in harmonika solo (Ivan Cimerman). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pevski kvartet »Fantje na vasi«. 20.30: Operetni napevi (Dragica Sokova, Žan Francl in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 11. julija: 12.00: Iz južnih krajev (plošče) 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Salonski kvartet. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ljutomerske gorice (dr. Drago Hloupek). 19.50: Zanimivosti (Javornik). 20.00: Berlioz: Rimski karneval, sinfonična slika (plošče). 20.10: Pogled na naša gradišča (dr. Rajko Ložar). 20.30: Koncert lahke glasbe (Tamburaški septet, sestre Stritarjeve, Stanko Avgust in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Grieg: Prva in druga suita iz Peer Gynta (plošče).

Torek, 12. julija: 12.00: Veseli češki pevci in godci (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Janko Katič (Jeremija Mitrović iz Beograda). 19.50: Zvočna šala. 20.00: Suppe: Pesnik in kmet, uvertira (plošče). 20.10: Gradovi, Valvazor in nastanek renesanse (Jože Gregorič). 20.30: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 21.15: Koncert Majde Lovšetove in Čedomila Dugana. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za dober konec (radijski orkester).

Sreda, 13. julija: 12.00: Citre in šramli igrajo (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Zvoki iz Jugoslavije (radijski orkester). 14.00: Napovedi. 18.00: Pisan spored radijskega orkestra. 18.40: Mladinska ura: Julij v naravi (Miroslav Zor). 19.00: Napovedi poročila. 19.30: Nacionalna ura: Slovenija — etnografski center Evrope (Ciril Hočevar, novinar iz Ljubljane). 19.50: Za zabavo in za ples (plošče). 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaške Slatine. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Zdaj pa na dopust (za slovo bo igral radijski orkester).

Četrtek, 14. julija: 12.00: Iz naših krajev (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Magistrov trio. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Bunjevska književnost (prof. Vasiljev). 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Wieniawski: Faust, fantazija za gosli in orkester (plošče). 20.10: Slovenščina za Slovence (Rudolf Kolarič). 20.30: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaške Slatine. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Citraški duet (Kosi Ivan, Skok Vilko).

Petek, 15. julija: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Akademski pevski kvintet. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Karakter in čast. 19.50: Deset minut za planince. 20.00: Musorgski — Rimski Korsakov: Perzijski ples iz »Hovanščine« (plošče). 20.10: Ženska ura: Navodila za konserviranje sadja in zelenjave (Simončičeva). 20.30: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaške Slatine 22.00: Napovedi, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 16. julija: 12.00: Na ploščah bomo zdaj igrali. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Na ploščah bomo zdaj igrali. 14.00: Napovedi. 18.00: Prenos promenadnega koncerta iz Ljubljane (godba »Sloga«). 18.40: Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja (Grčar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Veličastne manifestacije v Zagrebu leta 1918. za uedinjeno Jugoslavijo (Kosta Domazetović iz Zagreba). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Prenos opere »Manon« iz Rogaške Slatine (solisti Zlata Gjungjenac-Gavellova, Jože Gostič, Vekoslav Janko, Marijan Rus, Tone Petrovčič, Pavla Škerjančeva, Valerija Heybalova, Poldka Rupnikova, Ivan in Milko; operni zbor in zdraviliški orkester dirigent Anton Neffat) v odmoru poročila in napovedi 23.00: Poročilo o XX. mednarodnem katoliškem esperantskem kongresu v Ljubljani.

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4·—

Navadno opazimo prepozno!

Ko začutimo sončne opekline, je že prepozno. Zato se morate poprej namazati s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Če pripeka sonce zelo močno, treba mazanje večkrat ponoviti. Potem boste p o č r n e l i hitro in enakomerno.

Nag uši!

VIBRAPHON

nov pripomoček za sluh prak tično NEVIDEN, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritikline. Zdravniško preizkušen in priporočen. Zahtevajte takoj brezplačno prospekte in pogoje za

30dnevno preizkušnjo

Tu odrežite!

KUPON ST. 18 A.

Pošljite mi brezplačno in neobvezno prospekte kakor tudi pogoje za **30 dnevno preizkušnjo.**

Ime: .....

Naslov: .....

APARATI VIBRAPHON
(Dep. 18 A), Zagreb, Boškovićeva 3.

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

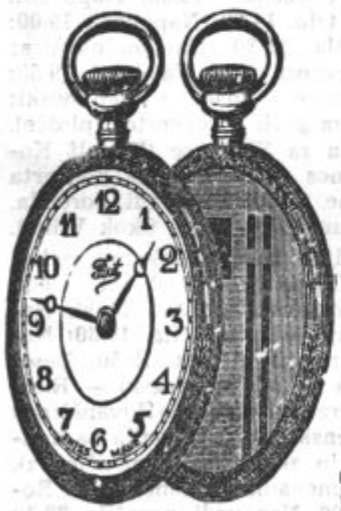

Št. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pismeno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 ista z osvetljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki vam ga pošlje zastonj in poštnine prosto

H. Suttner

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

V ŠOLI

Učitelj: »Lev je kralj vseh živali.«

Učenec: »Gospod učitelj, kaj bi bilo pa z njim, če bi živali razglasile republiko?«

NI TAKO SLABO

Mama: »Veš kaj, Mihec, tvoje spričevalo je pa zelo slabo.«

Mihec: »Učitelj mi je pa rekel, da je še predobro zame.«

V ŠOLI

Učitelj: »Meni se zdi, da ti moje vprašanje dela hude težave.«

Mihec: »Vprašanje ne, pač pa odgovor!«

SLEPEC GA BO PIL

Mož pride v gostilno po liter vina. Gostilničar ga vpraša, ali želi belo ali rdeče.

»To ni važno, saj ga bo pil slepec,« reče mož.

Mali oglasi

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE

Zablode ljubavnega življenja 20 din; Veliki vsevedež 28 din; Spisovnik ljubezenskih pisem, veliki 30 din, mali 24 din; Sanjska knjiga, vedeževanje iz kart, velika 38 din; Godčevski katekizem 25 din; Kako se žena obvaruje spočetja nosečnosti 36 din. — Razpošilja po povzetju Polajnec, Ljubljana — Moste, Bavdkova 2-I.

POSOJILA NA VKNJIŽBO,

poroke, kmetom za gospodarske potrebe in odplačilo dolgov, priskrbimo takoj. Pojasnila dobite, ako priložite znamke za odgovor. **»Central«**, Zagreb, Bregovita ul. 7. (Tomičeva 7.)

DEKLETA POZOR!

Več šivalnih strojev Singer, Pfaff in drugih pogrezljivih, ki tudi stikajo z 20letno garancijo poceni na prodaj PROMET nasproti Križevniške cerkve v Ljubljani.

JABOLČNIK

Ali ste se že prepričali, da se le iz **»Jablusa«** naredi res najboljši **jabolčnik** ali **hruškovec** tudi brez naravne pijače. S poštnino stane 50 l 35.50, 100 l 58, 150 l 82 din. Stotine pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: **Renier, Podčetrtek.**

Pomlad! Leto!

OSTANKI

iz mariborskih tekstilnih tovarn

pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 2 m in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prima oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi.

Paket serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. **Vsak paket poštnine prosto** za znižano ceno din 130.—.

Paket »Serija Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum oziroma plašč in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 250.— din zadnji dober kamgarn, isti v modri in črni barvi din 275.—. Cela podlaga za moško obleko po kakovosti din 80.—, 100.— in 120.—.

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago, zato pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.

Trgovcem popust!

Brezplačen pouk v igranju!

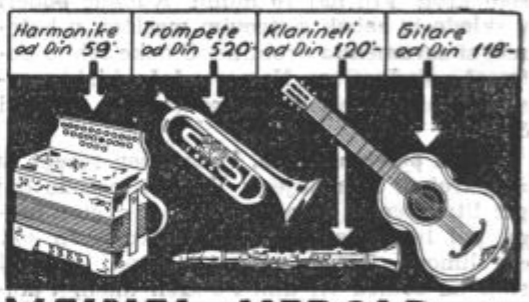

MEINEL & HEROLD d.z. o.z.

zal. tvornice glasbil **MARIBOR** st. 107

Zahtevajte brezplačen katalog.

KOLESA ZNAMKE »AXO«

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA

ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!

Ugodni plačilni pogoji.

PEKOVSKEGA VAJENCA

sprejmem takoj ali pozneje, od 14 do 16 let starega. Alojzij Noč, pekarna Slov. Javornik 194.

ŽENITBE!

Mlad, simpatičen, dobrosrčen trgovec bi se poročil z lepim, poštenim dekletom, ki je lahko tudi revnega stanu. Pisma s sliko je poslati na oglasni oddelek »Domovine«, Ljubljana, pod šifro »Srečna bodočnost«.

2500.— DIN

potrebujete, da zaslužite 1000 dinarjev mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

Izdaja za konzorcij »Domovine« Adolf Ribnikar. Urejuje Filip Omladič. Za Narodno tiskarno Fran Jeran.